

ENFLASYON MUHASEBESİ & Uygulamaları

ENFLASYON
MUHASEBESİ
GRUBU

Serdar KARAKUŞ

SMMM | Consultant | Audit | Tax

0532 376 31 61

serdar@vertax.com.tr

08.02.2024

ENFLASYON MUHASEBESİ SUNUM PLANI

1-Enflasyon Muhasebesi Nedir?

2-Enflasyon Muhasebesine İlişkin Tarihsel Süreç, Kavramsal Çerçeve ve Yasal Düzenlemeler

3-Enflasyon Düzeltmesi Hangi Durumlarda Yapılır

4-Enflasyon Muhasebesinin Uygulanacağı Dönem

5-Düzeltilmeye Tabi Mali Tablolar Nelerdir ?

10-Düzeltilmeye Tabi İktisadi Kıymetler Nelerdir

9-Parasal ve Parasal Olmayan Kıymetler Nelerdir ?

8-Reel Olmayan Finansman Maliyeti (ROFM) Nedir ?

7-Düzeltilme Katsayısı Nasıl Hesaplanır ?

6-Toplulaştırılmış Yöntemler ve Hesaplama Örnekleri

11-Düzeltilmeye Esas Tarihler

12-Özkaynakların Enflasyon Düzeltmesi Sonuçlarına Etkileri

13-Bilanço Yapısının Enflasyon Düzeltmesine ve Vergisel Sonuçlara Etkisi

14-Enflasyon Düzeltmesinin Finansman Gider Kısıtlaması, Örtülü Sermaye ve Teknik İflas Açısından Etkileri

15-Önceki Dönemlerde VUK 31, VUK32 ve Mükerrer 298-ç Yeniden Değerlemenin Enflasyon Düzeltmesine Etkileri

16-Diğer Özellikli Konular

17-Örnek Uygulamalar

ENFLASYON MUHASEBESİNDE TARİHSEL SÜREÇ

2000'li yılların başında kısa bir enflasyon muhasebesi uygulama tecrübesi yaşamıştır. Türkiye'de Uluslararası Muhasebe Standardı (UMS) 29 esas alınarak 1990'lar boyunca yurtdışı ortaklığı veya ilişkileri olan veya gerçek durumlarını görmek isteyen büyük şirketler tarafından normal muhasebe sistemine ek olarak kullanılmıştı.

Enflasyon Muhasebesinin resmi uygulaması finansal kuruluşlar için BDDK kapsamında 2001-2004, SPK mevzuatına tabi şirketlerde 2003 ve 2004 yıllarında uygulama imkanı buldu. Vergi Usul Kanunu kapsamında ise yalnızca 2004 yılında uygulandı.

Bu Uygulamadan Sonra, Bugüne Kadar Bir Daha Enflasyon Düzeltmesi Yapılmadı.

Çünkü Yasa Maddesine Göre;

İçinde Bulunulan Dönem Dahil Son Üç Hesap Döneminde Fiyat Endeksinin %100'den Ve İçinde Bulunulan Hesap Döneminde %10'dan Fazla Olması Halinde Malî Tabloların Enflasyon Düzeltmesine Tâbi Tutulması Gerekliyordu.

- Oysa 2004'ten Bu Yana Son 20 Yılın Enflasyonu Kümülatif Olarak TÜFE'de %326, Yİ-ÜFE'de İse %257 Oranında Gerçekleşmiş durumda

- Bu da, Bilançolardaki İktisadi Kıymetler Gerçek Değerinden Uzaklaştığını Gösteriyor.

20 YIL SONRA YENİDEN ENFLASYON MUHASEBESİ

Aralık 2021 dönemi Yİ-ÜFE'nin Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından açıklanmasıyla birlikte 2021 yılı için Vergi Usul Kanununun mükerrer 298-A maddesinde belirtilen enflasyon düzeltmesi şartları oluşmuştur.

Enflasyon oranları VUK'un geçici 33 üncü maddesinin yürürlüğe girmesinden sonra azalmak bir yana hiç öngörülmediği kadar yükselmeye devam etmiştir.

Son günlerde enflasyon düzeltmesinin daha erken bir tarihe çekilmesi veya bunu ikame eden ilave yasal düzenlemelere (LIFO uygulanması vs) yönelik talepler yeniden gündeme getirilmektedir.

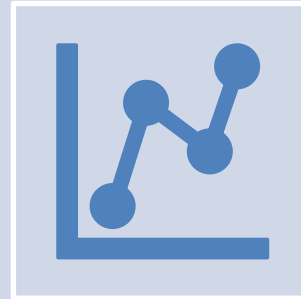
***Bu sunumumuzdaki amaç en son yaklaşık 20 yıl önce yapıldığı için büyük ölçüde hafızalardan silinmiş olan bu uygulama konusunda mükelleflerde farkındalık yaratmak ve aynı zamanda 2023 yılında yapılacak uygulamanın bazı özellikli hususlarına dikkat çekmektir.**

ENFLASYON DÜZELTMESİ & MUHASEBESİ ?

ENFLASYON DÜZELTMESİ NEDİR? Parasal olmayan değerlerin, enflasyon düzeltmesinde dikkate alınacak tutarlarının düzeltme katsayısı ile çarpılması sonucunda, finansal tabloların ait olduğu tarihteki satın alma gücü cinsinden hesaplanması olarak tanımlanmaktadır.

ENFLASYON MUHASEBESİ NEDİR? Yukarıdaki nedenlerden, oluşan farkların kapsamlı şekilde hesaplanması, sınıflandırılması, kaydedilmesi ve raporlanması işlemidir diyebiliriz.

Enflasyon Düzeltmesinin Amacı Nedir ?

Bu uygulamada amacı Mali tabloların uzun yıllar süren yüksek enflasyonun etkisinden arındırılması ve böylece vergileme üzerindeki enflasyondan kaynaklanan olumsuzlukların giderilmesini, dönem sonundaki satın alma gücüne göre yeniden düzenlenmesi,

Parasal olmayan varlıkların enflasyon karşısında eriyen tarihi değerleri yerine gerçek değerleri ile bilançolara yansıtılması, bu sayede finansal tabloların gerçeği yansıtması, yanı sıra vergi matrahlarının doğru bir şekilde hesaplanmasının sağlanmasıdır.

ENFLASYON MUHASEBESİ KÜLLİYATI

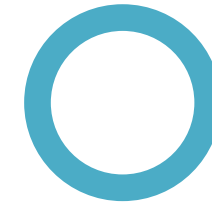
- 1) 30.12.2003 5024 Kanun ile VUK 298. Madde ile VUK Geçici 25. Maddelerin İhdası (Enflasyon Muhasebesinin VUK Kanunlarındaki yeri)
- 2) 28.02.2004 328 no.lu VUK Tebliği - (Temel Kavramlar ve 2003 Yılı Uygulaması)
- 3) 02.01.2004-17.10.2005 Vergi Usul Kanunu Sirküleri Enflasyon düzeltme uygulaması 1-14 Sirküleri
- 4) 05.05.2004 12 Sıra no.lu muhasebe sistemi uygulama genel tebliği
- 5) 31.07.2004 5228 Kanununun 9 ve 11. maddeleri ile VUK 298. Madde ile VUK Geçici 25. Maddelerinde güncelleme
- 6) 13.08.2004 337 no.lu VUK Tebliği
- 7) 13.08.2004 338 no.lu VUK Tebliği
- 8) 28.02.2005 345 no.lu VUK Tebliği
- 9) 12.05.2005 348 no.lu VUK Tebliği
- 10) 16.05.2018 tarihli ve 7144 sayılı Kanun ile VUK Geçici 31. Madde (ilk vergili Yeniden D. (sadece gayrimenkullere %5 vergili)
- 11) 06.07.2018 500 no.lu VUK Tebliği VUK Geçici 31. Madde 7144 Yeniden Değerlemesi
- 12) 03.06.2021 tarihli ve 7326 sayılı Kanun ile VUK Geçici 31. Madde değişiklik ikinci kapsamlı Yeniden Değerleme %2 vergili
- 13) 16.07.2021 530 no.lu VUK Tebliği VUK Geçici 31. Madde değişiklik ikinci kapsamlı Yeniden Değerleme %2 vergili
- 14) 14.10.2021 tarihli ve 7338 Kanun ile VUK 298/Ç Vergisiz YD ile VUK Geçici 32. Madde %2 Vergili Yeniden Değerleme aynı anda
- 15) 14.05.2022 537 no.lu VUK Tebliği VUK 298/Ç Vergisiz YD ile VUK Geçici 32. Madde %2 Vergili Yeniden Değerleme aynı anda
- 16) 06.01.2022 tarihli VUK Taslağı Enflasyon düzeltme uygulaması Yeni GİB internet sitesinde yayınlandı. Ancak daha sonra ertelendi
- 17) 29.01.2022 7352 Kanun ile VUK Geçici Madde 33 (Enflasyon düzeltmesini 31.12.2023 tarihine kadar erteleyen kanun)
- 18) 30.12. 2023 Enflasyon Düzeltmesine İlişkin 555 sayılı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği yayınlandı (4 defa taslak değişti)

ENFLASYON MUHASEBESİ OLUŞMA ŞARTLARI NEDİR?

- Vergi kanunları açısından fiyat endeksindeki artışın (Yurt içi ÜFE), içinde bulunulan dönem dahil son üç hesap döneminde %100'den ve içinde bulunulan hesap döneminde %10'dan fazla olması halinde mali tablolarını enflasyon düzeltmesine tabi tutarlar, 31.12.2021 tarihi itibarıyla enflasyon muhasebesini gerektiren şartlar oluşmuştu Ancak, VUK Geçici 33'üncü madde ile uygulama 31.12.2023 tarihine ötelenmiştir.

Üç yıllık kümülatif enflasyon oranının %100'e yaklaşması veya %100'ü aşması

Son 12 aylık enflasyon artış oranının %10'u geçmesi

2003/2023- 2004-2024 Benzerliđi

2023 yılında yapılacak enflasyon düzeltmesinde VUK'un mükerrer 298-A maddesinde yer alan hükümler aynen uygulanacaktır. Dolayısıyla, 2023-2024 yılındaki düzeltme esas olarak 2003-2023 yılında gerçekleştirilen enflasyon düzeltmesi gibi olacaktır.

Bununla birlikte, 2023 yılında yapılacak düzeltme sonucu ortaya çıkacak kar veya zarar vergisel yönden dikkate alınmayacak olması nedeniyle, **VUK'un geçici 25 inci maddesi uyarınca ilk kez geçiş dönemi için 2003 yılında yapılan enflasyon düzeltmesine de benzemektedir.**

Enflasyon Muhasebesi Şartları Oluştu Peki Ne Yapılacak?

7352 sayılı kanun ile VUK'a eklenen geçici 33. Maddeye göre; geçici vergi dönemleri de dahil olmak üzere 2021 ve 2022 hesap dönemleri ile 2023 hesap dönemi geçici vergi dönemlerinde mükerrer 298 inci madde kapsamındaki enflasyon düzeltmesine ilişkin şartların oluşup oluşmadığına bakılmaksızın mali tablolar enflasyon düzeltmesine tabi tutulmayacaktır.

Buna karşın enflasyon düzeltmesi, şartlarının oluşup oluşmadığına bakılmaksızın 2023 yılı 1.,2. ve 3. geçici vergi dönemleri hariç sadece 31.12.2023 tarihli mali tablolar için uygulanacaktır.

2023 yılında Yapılan enflasyon düzeltmesinden kaynaklanan kâr/zarar farkı ise geçmiş yıllar kâr/zararı hesabında gösterilecek ve bu şekilde tespit edilen geçmiş yıl kârı vergiye tabi tutulmayacak olup geçmiş yıl zararı da zarar olarak indirilemeyecektir. Yani yapılacak işlemler yalnızca düzeltme işlemleri olacak, vergi matrahını etkilemeyecektir.

2024 yılında şartların oluşması halinde yapılacak enflasyon düzeltmesi neticesinde ortaya çıkan kâr ve zararlar söz konusu yılın vergi matrahını doğrudan etkileyecektir.

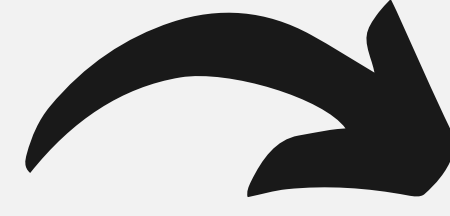
Yani Enflasyon Muhasebesini 2023 mali yılında yapacağız ancak etkisini 2024 yılında hissedeceğiz..

Yasal Dzenleme

Enflasyon dzenltmesine ilişkin hkkmler 5024 sayılı Kanunla 30.12.2003 tarihinde VUK'a mkkerrer 298-A ve geçiici 25 inci maddeler olarak eklenmiştir. VUK'un geçiici 33 üncü maddesiyle yapılan yasal dzenleme, esas olarak sadece enflasyon dzenltmesinin 2023 yılı sonuna ertelenmesine ve bu tarihte yapılacak dzenltme sonucu ortaya çıkacak kar veya zararın vergisel açıdan dikkate alınmamasına yöneliktir.

Söz konusu yasal dzenleme, enflasyon dzenltmesi hesaplamaları ve uygulamasına ilişkin yeni bir hüküm getirmemektedir.

Bu nedenle, 2023 yılında yapılacak enflasyon dzenltmesinde VUK'un mkkerrer 298-A maddesinde yer alan hkkmler aynen uygulanacaktır. Dolayısıyla, 2023 yılındaki dzenltme esas olarak 2004 yılında gerçekleştirilen enflasyon dzenltmesi gibi olacaktır.

1

VUK GEÇİCİ 25. MADDE

2

VUK MÜKERRER 298-A

3

VUK GEÇİCİ
33.MADDE

1

VUK GEÇİCİ 25.MADDE (2003)

Geçici 25 inci maddede yer alan hükümler, geçiş dönemi için öngörülmüştür ve 31.12.2003 tarihli mali tabloların (bilançoların) düzeltilmesine ilişkindir. Bu düzeltme için herhangi bir şartın gerçekleşmesi şart koşulmamış herhalükarda 31.12.2003 tarihli bilançoların düzeltileceği belirtilmiştir. Nitekim bu madde uyarınca, kapsama giren mükellefler tarafından söz konusu mali tablolar düzeltmeye tabi tutulmuştur. Bu madde gereğince, düzeltme sonucu oluşan kar/zarar tutarları geçmiş yıl kar/zararı hesabına aktarılmış ve bu kar/zararlar vergisel açıdan dikkate alınmamıştır.

2

VUK MÜKERRER 298-A

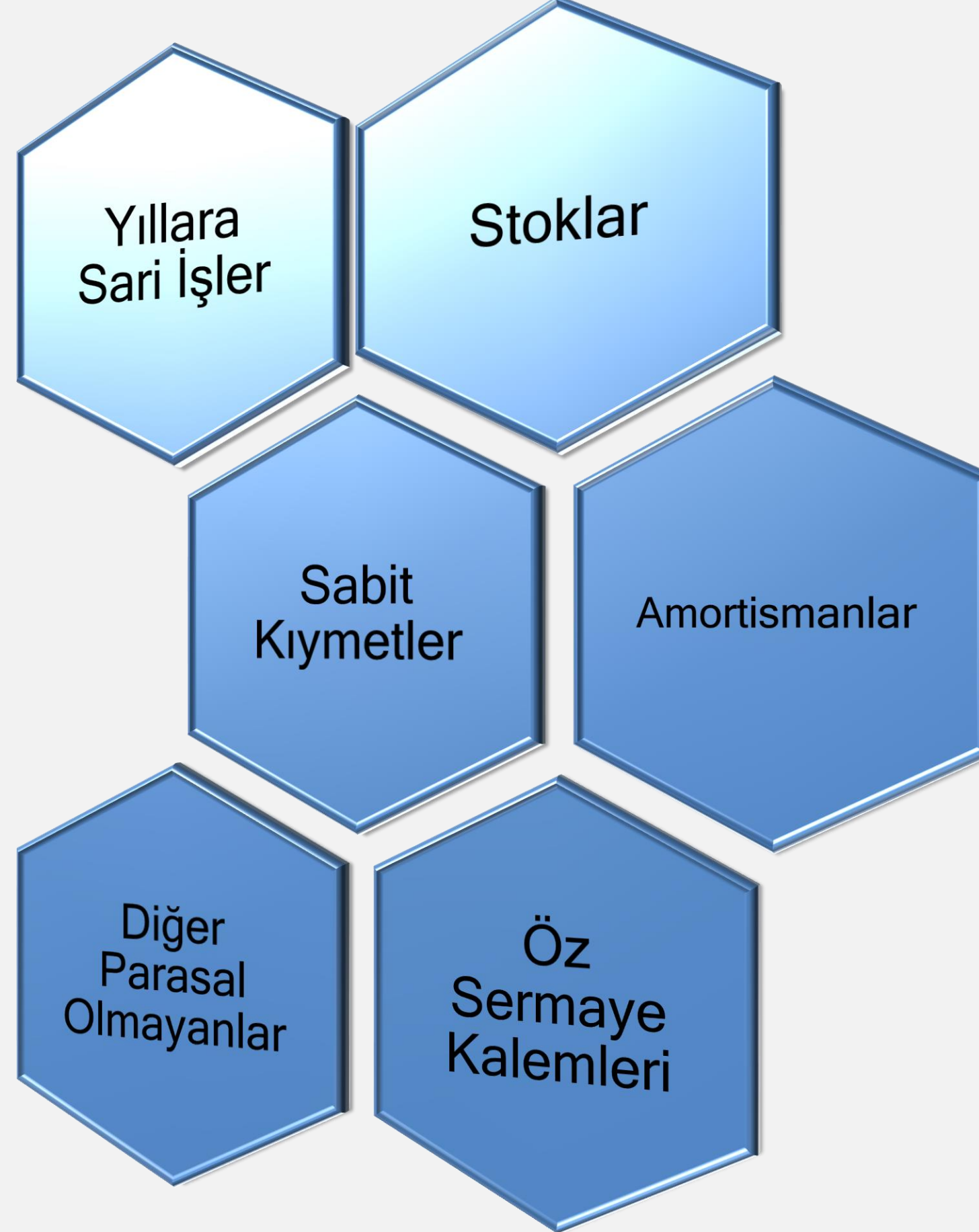
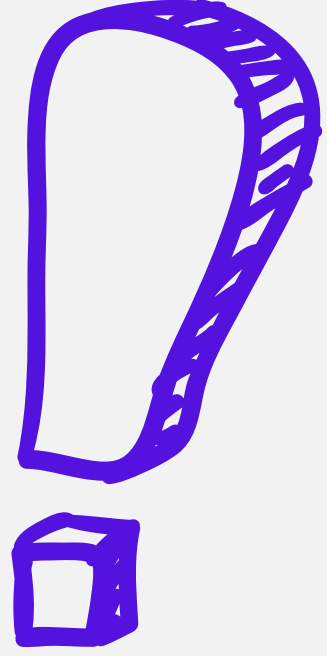
Mükerrer 298-A maddesinde yer alan hükümler ise geçici 25 inci maddedeki geçiş uygulaması yapıldıktan sonra maddede belirtilen şartların gerçekleşmesiyle yapılacak olan genel enflasyon düzeltmesini düzenlemektedir. 2004 yılının ikinci geçici vergi döneminde anılan şartların gerçekleşmesiyle birlikte, 2004 yılı ikinci ve üçüncü geçici vergi dönemi ile yıl sonu mali tabloları (bilançolar) bu madde uyarınca enflasyon düzeltmesine tabi tutulmuştur. Bu düzeltme sonucu oluşan kar/zarar tutarları geçici 25 inci madde uygulamasından farklı olarak dönem kar/zarar tutarına eklenmiş ve vergi matrahının tespitinde dikkate alınmıştır.

3

VUK GEÇİCİ 33.MADDE

VUK'un geçici 33 üncü maddesiyle yapılan yukarıdaki yasal düzenleme, esas olarak sadece enflasyon düzeltmesinin 2023 yılı sonuna ertelenmesine ve bu tarihte yapılacak düzeltme sonucu ortaya çıkacak kar veya zararın vergisel açıdan dikkate alınmamasına yöneliktir. Söz konusu yasal düzenleme, enflasyon düzeltmesi hesaplamaları ve uygulamasına ilişkin yeni bir hüküm getirmemektedir. Bu nedenle, 2023 yılında yapılacak enflasyon düzeltmesinde VUK'un mükerrer 298-A maddesinde yer alan hükümler aynen uygulanacaktır. Dolayısıyla, 2023 yılındaki düzeltme esas olarak 2004 yılında gerçekleştirilen enflasyon düzeltmesi gibi olacaktır.

ENFLASYON DÜZELTMESİ YAPILACAK TEMEL KALEMLER

ENFLASYON DÜZELTMESİ AŞAMALARI

5- Aşama

1

AŞAMA-1

Öncelikle mali tabloda yer alan kıymetlerden hangilerinin parasal olmayan kıymet olduğu tespit edilecektir

2

AŞAMA-2

Ardından tespit edilen parasal olmayan kıymetlerin enflasyon düzeltmesinde dikkate alınacak tutarları bulunacaktır. Bu çerçevede enflasyon düzeltmesine özgü reel olmayan finansman maliyetleri (ROFM) ilgili kıymetlerin değerlerinden düşülecektir.

3

AŞAMA-3

Sonrasında düzeltmeye esas tarihler ve bu tarihler dikkate alınarak düzeltme katsayıları bulunacaktır.

4

AŞAMA-4

Son olarak bulunan bu tutarlar ait oldukları düzeltme katsayılarıyla çarpılarak, parasal olmayan kıymetlerin düzeltilmiş tutarları hesaplanacaktır.

5

AŞAMA-5

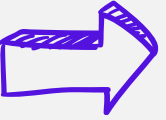
Parasal olmayan kıymetler düzeltilmiş değerleriyle, parasal kıymetler ise düzeltmeye tabi tutulmaksızın bilançoda gösterilecektir.

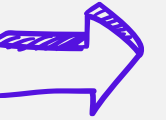
Enflasyon Düzeltmesi Neden Yapılır ?

Fiyatlar genel seviyesindeki sürekli ve önemli artışlar, vergi matrahının oluşmasında bazı mükelleflerin lehine, bazı mükelleflerin de aleyhine sonuçlar doğurmaktadır.

Borçlanarak çalışanların vergi matrahı suni olarak azalırken, öz sermayesi ile çalışanların vergi matrahı suni olarak artmakta ve bu durumun vergi adaletini ve ticaret hayatındaki rekabet ortamını zedelemektedir.

Bunun sonucu olarak da işletmeler öz sermaye ile çalışmaktan uzaklaşıp, borçlanmaya yönelmekte, bu durum, ülkemizin kaynak dağılımını ve işletmelerin malî dengelerini bozmakta ve malî yapılarının zayıflamasına yol açmakta, bu nedenle katlanılan finansman maliyeti, vergi matrahlarının büyük ölçüde azalmasına sebebiyet vermektedir.

Özsermayesi ile çalışmak zorunda olan veya böyle çalışmayı tercih eden işletmeler kazanç vergisi olmaktan çıkıp servet vergisine dönüşen haksız vergilendirme ile karşılaşmaktadırlar.

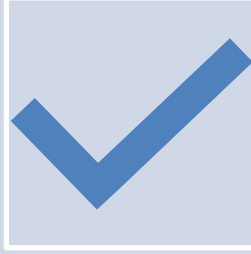
Bu durumun aynı zamanda, kayıt dışı ekonomiyi teşvik etmekte ve kayıt dışı ekonominin temel sebepleri arasında yer almaktadır. Malî tabloların çok yönlü fonksiyonlarının işlevsiz kalmaktadır.

Büyük emek verilen, büyük kaynaklar aktarılan muhasebe işlemleri anlamsız ve işe yaramaz rakam yığınları üreterek, bunun işletme ekonomilerinde doğurduğu zararlar, son noktada, vergi potansiyelinin de aşınmasına yol açmaktadır.

Enflasyon Düzeltmesinin Uygulanacağı Dönem

VUK'un geçici 33 üncü maddesine göre, 2021 takvim yılı sonu itibariyle söz konusu enflasyon düzeltme şartları oluşmakla birlikte, mezkûr Kanuna 7352 sayılı Kanunla eklenen geçici 33. maddeyle; geçici vergi dönemleri de dâhil olmak üzere 2021 ve 2022 hesap dönemleri ile 2023 hesap dönemi geçici vergi dönemlerinde mükerrer 298 inci maddenin (A) fıkrası kapsamındaki enflasyon düzeltmesine ilişkin şartların oluşup oluşmadığına bakılmaksızın mali tabloların enflasyon düzeltmesine tabi tutulmaması,

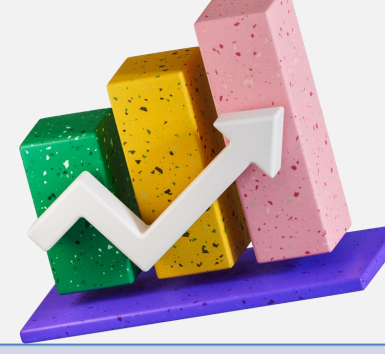

Ancak 2023 hesap dönemi sonuna ait mali tabloların, enflasyon düzeltmesi şartlarının oluşup oluşmadığına bakılmaksızın enflasyon düzeltmesine tabi tutulması öngörülmüş, diğer bir ifade ile enflasyon düzeltmesi 2023 hesap dönemi sonuna kadar ertelenmiştir.

Sonuç olarak, mükellefler 31/12/2023 tarihli mali tablolarını 213 sayılı Kanunun geçici 33 üncü maddesi gereğince düzeltecek, daha sonraki dönemlere ait mali tabloların düzeltme işlemleri ise aynı Kanunun mükerrer 298 inci maddesinin (A) fıkrasında öngörülen şartların varlığına bağlı olarak yapılacaktır.

ENFLASYON DÜZELTMESİNİ KİMLER UYGULAYACAK ?

Enflasyon düzeltmesi, kazançlarını bilanço esasına göre tespit eden gelir veya kurumlar vergisi mükellefleri (kollektif, adî komandit ve adî şirketler dâhil) tarafından yapılacaktır.

Enflasyon düzeltmesi esas olarak bilançoların düzeltilmesini öngördüğünden, bilanço esasına göre defter tutmayan gelir vergisi mükellefleri enflasyon düzeltmesi yapamayacaklardır.

Yeni işe başlayan mükellefler için işe başlanılan tarihin bir önemi bulunmamaktadır. Enflasyon düzeltmesinin genel şartlarına ilişkin son üç ve son bir hesap dönemi, bu mükelleflerin işe başladıkları tarihten önceki dönemleri kapsıyor olsa dahi şartların gerçekleşip gerçekleşmediğinin hesabında dikkate alınmaktadır.

Buna göre, 2023 yılı içerisinde faaliyetine başlamış olsa dahi, 31.12.2023 itibariyle faaliyette olan kapsama giren tüm

ENFLASYON DÜZELTMESİNİ UYGULAYAMAYACAK OLANLAR

Kazançlarını işletme hesabı esasına göre tespit eden mükellefler ile serbest meslek kazanç defteri tutan serbest meslek erbabı mükellefler de bu kapsamda enflasyon düzeltmesi uygulayamayacaklardır.

Ancak VUK'un mükerrer 298-A maddesi gereğince, bunlar amortismanına tâbi iktisadi kıymetlerini (ATİK) 31.12.2023 enflasyon düzeltmesi hükümlerine göre düzeltip 1/1/2024 tarihinden itibaren bu düzeltilmiş tutarlar üzerinden amortisman ayırabileceklerdir.

Bu mükellefler gerek vergili (VUK'un geçici 31 ve geçici 32 maddeleri) ve gerekse vergisiz (VUK'un mükerrer 298-Ç maddesi) yeniden değerlendirme yapamadıklarından, enflasyon düzeltmesi bu mükelleflere önemli fayda sağlayacaktır.

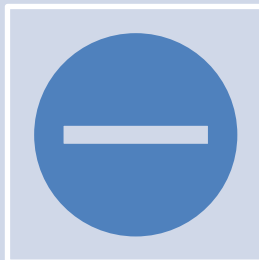
Düzeltmeye Tabi Mali Tablolar Nedir?

Taslak Tebliğe göre, 2023 yılı hesap dönemi sonunda düzenlenen mali tablolardan sadece bilanço düzeltilecektir. Nitekim, 2003 ve 2004 yılında yapılan enflasyon düzeltmesinde de aynı uygulama yapılmış ve sadece bilanço düzeltmeye tabi tutulmuştur.

Kurumlar vergisi beyannamesine eklenmeleri zorunlu olsa dahi gelir tablosu ve kar dağıtım tablosu ise düzeltmeye tabi tutulmayacaktır. Aynı şekilde 1 sıra no'lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğinde belirtilen diğer ek mali tablolar da düzeltilmeyecektir.

Not: 2023 Kurumlar Vergisi beyannamesi ekinde iki ayrı bilanço verilecektir. Biri düzeltme öncesi diğer ise Enflasyon Düzeltme sonrası bilanço verilecektir.

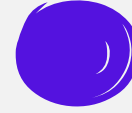
DÜZELTME KATSAYISI TEMEL FORMÜLÜ

Düzeltilme Katsayısı

Mali Tablonun Ait Olduğu Aya İlişkin YİÜFE (Aralık2023)

2.915,02

Düzeltilmeye Esas Alınan Tarihi İçeren Aya İlişkin Yi-ÜFE

(En eski 31.12.2004) En Eski 115,87

25,17 KAT!!

Parasal ve Parasal Olmayan Kıymetler

Satın alma gücü ile ulusal para değerindeki değişimler arasındaki ilişki göz önünde bulundurulduğunda, mali tablolarda yer alan kıymetler parasal kıymetler ve parasal olmayan kıymetler olarak iki gruba ayrılmaktadır.

1

PARASAL KIYMETLER

Parasal kıymetler, ulusal para değerindeki değişimler karşısında nominal değerleri aynı kalan ancak **satın alma güçleri** fiyat hareketlerine göre ters yönde değişen kıymetler olarak tanımlanmaktadır. Nakit para, alınan çekler, para alacakları, para borçları ve krediler parasal kıymetlere örnektir. **Bu kıymetlerin nominal tutarı (alacak tutarı) aynı kalmakta ancak enflasyon nedeniyle satın alma güçleri azalmaktadır. (Örn. Bankada Para)**

2

PARASAL OLMAYAN KIYMETLER

Parasal olmayan kıymetler ise, ulusal para değerindeki değişimlere rağmen satın alma güçleri değişmeyen kıymetler olarak adlandırılmaktadır. Stoklar, maddi duran varlıklar, mali duran varlıklar ve özsermaye kalemleri parasal olmayan kıymetlere örnek olarak verilebilir.

Parasal ve Parasal Olmayan Kıymetler

Arasındaki Fark Nedir?

Parasal olmayan kıymetler sadece bilançonun aktif tarafında yer alan kıymetlerle sınırlı değildir. Bilançonun pasif tarafında yer alan örneğin özsermaye kalemleri de parasal olmayan kıymet olarak kabul edilmektedir.

Dolayısıyla, enflasyon düzeltmesi sadece taşınmaz/ATİK'leri içeren yenedeğerlemeden çok daha kapsamlı bir düzeltme öngörmektedir.

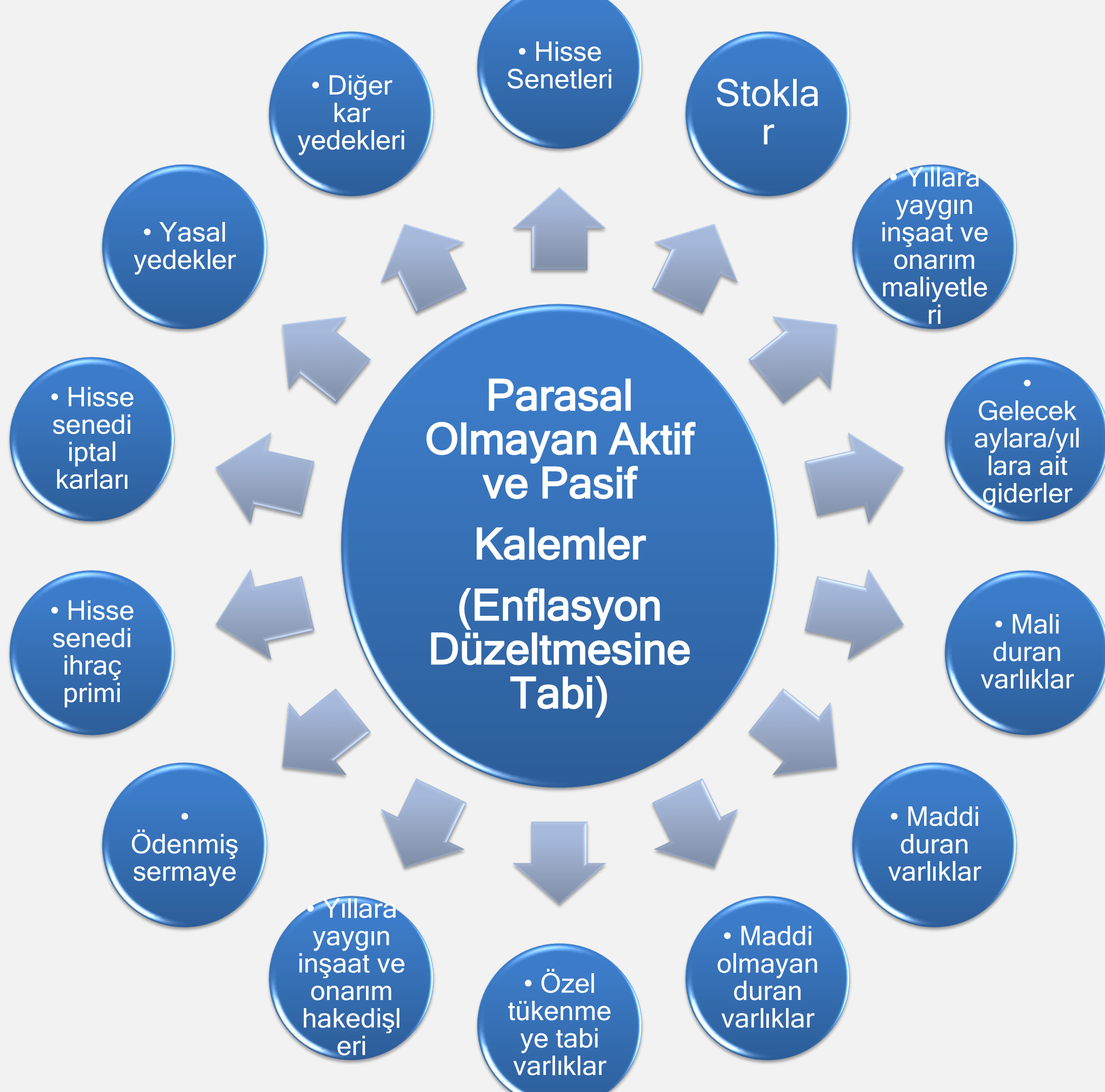
Aktif	BİLANÇO	Pasif
Parasal Varlıklar		Parasal Kaynaklar
Parasal Olmayan Varlıklar		Parasal Olmayan Kaynaklar

Örneğin bankamızda bulunan 1.000.000 TL 'nin nominal değeri 1 yıl sonra yine 1.000.000 TL olacak, ancak satın alma gücü enflasyonist bir ortamda azalacaktır. Bina ,arsa vb.. gibi parasal olmayan kıymetler satın alma güçlerini koruyacaklardır. Nitekim parasal kıymetler bilanço tarihi itibari ile o günkü satın alma gücünü ifade ettiğinden enflasyon düzeltmesi sadece parasal olmayan kıymetler için yapılacaktır.

Parasal ve parasal olmayan kıymetlerin tanımına baktığımızda vurgulanan kavramın "satın alma gücü kavramı" olduğunu görüyoruz, nitekim konuya bir örnek ile yaklaşacak olursak .

PARASAL KIYMETLER

100	101	102	103	108	111	112	120	121	122
124	126	128	131	132	133	135	137	138	179
181	190	191	192	193	195	196	197	220	221
222	224	226	231	232	233	235	237	243	246
269	279	281	291	292	295	300	301	302	303
304	305	308	320	321	322	326	331	332	333
335	337	360	361	368	371	381	391	392	393
397	400	401	401	405	407	408	420	421	422
426	431	432	433	437	438	481	492	493	

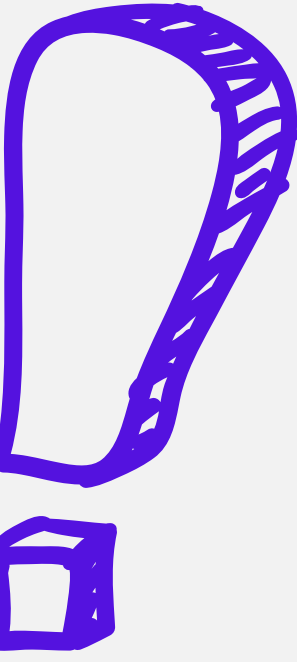
PARASAL OLMAYAN KIYMETLER

110	150	151	152	153	157	159	170	180	240
242	245	250	251	252	253	254	255	257	258
259	260	261	262	263	264	268	271	272	278
280	294	340	350	380	440	480			

**ÖZ SERMAYE KALEMLERİ DE PARASAL
OLMAYAN KIYMETLERDİR**

500	501	520	521	522	523	525	529	540	541
542	548	549	570	580	590	591	592		

DÜZELTMEME ESAS TUTAR

2023 hesap dönemi sonuna ait bilançonun düzeltilmesi işlemi, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından Türkiye geneli için hesaplanan ve aylar itibariyle açıklanan Yİ-ÜFE değerleri göz önünde bulundurularak aşağıdaki formüle göre saptanacak olan düzeltme katsayıları kullanılarak yapılacaktır.

Düzeltilme işleminde esas alınabilecek en eski "Düzeltilmeye Esas Tarih" 2005 yılından (2004 takvim yılında enflasyon düzeltilmesine tabi tutulmuş olması gereken en son bilançoda yer alan parasal olmayan kıymetler için, 31/12/2004 tarihinden) itibaren başlar.

31.12.2023 Tarihinde Yapılacak Düzeltmelerde Oluşan Farkların Kayıt Hesabı 698

Enflasyon düzeltme hesabı ise, parasal olmayan kıymetlerin düzeltilmesi sonucu oluşan farkların kaydedildiği hesabı ifade eder. Parasal olmayan varlıkların enflasyon düzeltmesine tabi tutulması sonucu oluşan farklar bu hesabın alacağına, parasal olmayan kaynakların enflasyon düzeltmesine tabi tutulması sonucu oluşan farklar ise borcuna kaydedilir. 12 Sıra No.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ile parasal olmayan kıymetlerin düzeltilmesi sonucu oluşan farkların izlenmesinde kullanılmak üzere "698- Enflasyon Düzeltme Hesabı" ihdas edilmiştir.

2023 hesap dönemi sonuna ait bilançonun enflasyon düzeltmesinde, parasal olmayan kalemlerin düzeltilmesinden ortaya çıkan düzeltme farkları ve sıfırlanması gereken öz kaynak kalemleri "698- Enflasyon Düzeltme Hesabı"na aktarılır. "698- Enflasyon Düzeltme Hesabı"nın kalanı gelir ya da gider unsuru olarak dikkate alınmayıp "570- Geçmiş Yıllar Karları Hesabı"na veya "580- Geçmiş Yıllar Zararları Hesabı"na aktarılarak kapatılır.

BORÇ	698 – ENFLASYON DÜZELTME HESABI		ALACAK
Parasal Olmayan Kaynak Kalemlerinde Enflasyon Düzeltmesi Sonucu Ortaya Çıkan Artışlar	Parasal Olmayan Varlık Kalemlerinde Enflasyon Düzeltmesi Sonucu Ortaya Çıkan Artışlar		
BAKİYE TÜRÜ	31.12.2023 Düzeltmesi	2024 ve Sonrası Düzeltme	
Borç Bakiye Vermesi Halinde	580 – Geçmiş Yıl Zararları	658- Enflasyon Düzeltmesi Zararları	
Alacak Bakiye Vermesi Halinde	570 – Geçmiş Yıl Karları	648- Enflasyon Düzeltmesi Karları	

Tek Düzen Hesap Planı Enflasyon Muhasebe Hesapları

Enflasyon Fark Hesapları:

Parasal olmayan kıymetlerin düzeltme işlemi sonrası değeri ile düzeltme öncesi değeri arasındaki farkların kaydedildiği hesaplardır.

178-YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM MALİYETLERİ ENFLASYON FARK HESABI

358 -YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM HAKEDİŞLERİ ENFLASYON FARK HESABI

502-SERMAYE DÜZELTMESİ OLUMLU FARKLARI

503-SERMAYE DÜZELTMESİ OLUMSUZ FARKLARI (-)

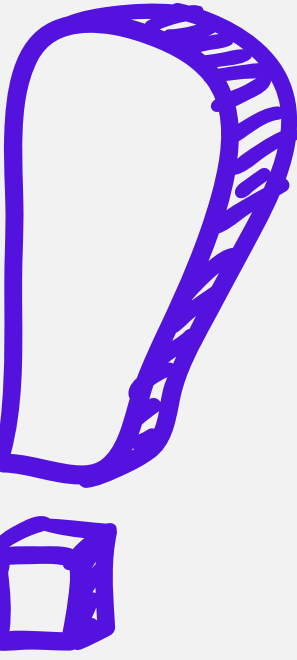
648 ENFLASYON DÜZELTMESİ KARLARI

658 ENFLASYON DÜZELTMESİ ZARARLARI (-)

697 YILLARA YAYGIN İNŞAAT ENFLASYON DÜZELTME HESABI

698 ENFLASYON DÜZELTME HESABI

ENFLASYON DÜZELTMESİ SONRASI DÜZENLENEN BİLANÇO

31.12.2023 TARİHLİ DÜZELTİLMİŞ BİLANÇO

AKTİF	PASİF
I. PARASAL VARLIKLAR DÜZELTME ÖNCESİ DEĞERLE DİKKATE ALINACAKTIR	II. PARASAL KAYNAKLAR DÜZELTME ÖNCESİ DEĞERLE DİKKATE ALINACAKTIR
III. PARASAL OLMAYAN VARLIKLAR DÜZELTİLMİŞ DEĞERLE DİKKATE ALINACAKTIR	IV. PARASAL OLMAYAN KAYNAKLAR DÜZELTİLMİŞ DEĞERLE DİKKATE ALINACAKTIR

DÜZELTMEMEYE ESAS TARİHLER NEYE GÖRE BELİRLERİ

Düzeltilme katsayısını belirlemek amacıyla 31.12.2023 tarihli bilançoda yer alan parasal olmayan kıymetler için esas alınacak "Düzeltilmeye Esas tarih" yandaki tabloda gösterilen esaslara göre belirlenecektir.

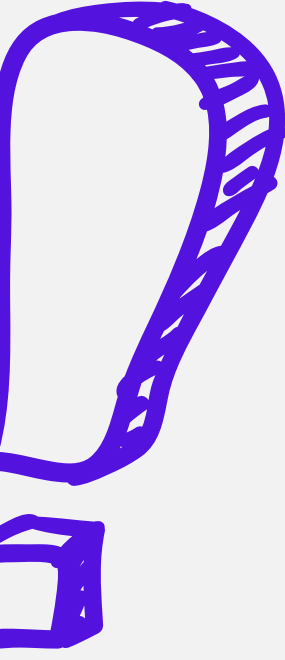
İlgili İktisadi Kıymet	İlgili Tarih
Alış bedeli ile değerlendirilen menkul kıymetler ve mali duran varlıklar için	Satın Alma Tarihi
İlk madde ve malzeme, ticari mallar, yarı mamul ve mamul stokların maliyetine dahil edilen unsurlar, yıllara sari inşaat ve onarım işlerinde maliyeti oluşturan unsurlar, gelecek aylara ve yıllara ait giderler, maddi duran varlıklar ve bu varlıkları oluşturan unsurlar, maddi olmayan duran varlıklar ve bu varlıkları oluşturan unsurlar, özel tükenmeye tabi varlıklar ve bu varlıkları oluşturan unsurlar, yıllara sari inşaat ve onarım hakedişleri ile haklar ve şerefiyeler, özel fonlar (sabit kıymet yenileme fonu gibi), kar yedekleri için (Bunlara mahsuben verilen veya alınan parasal olmayan avanslar, ödeme veya tahsil tarihinden mahsup tarihine kadar düzeltilir),	Defterlere Kayıt Tarihi
Parasal olmayan alınan depozito ve teminatlar ile avanslar, nakit olarak ödenmiş sermaye, hisse senetleri ihraç primleri, hisse senedi iptal karları için	Tahsil Tarihi
Parasal olmayan verilen depozito ve teminatlar ile avanslar için	Ödeme Tarihi
Aynı sermaye olarak konulan kıymetler için	Mülkiyetin İntikal Ettiği Tarih
Kar yedekleri, geçmiş yıl karları ve net dönem karının sermayeye ilave edilmesi dolayısıyla arttırılan sermaye için	Tescil Tarihi
Nakdi sermaye karşılığı alınan hisse senetleri için	Ödeme Tarihi
Aynı sermaye karşılığı alınan hisse senetleri için	Sermaye Olarak Konulan Kıymetlerin Mülkiyetinin İntikal Ettiği Tarih
Temettü karşılığı alınan hisse senetleri için	İştirak Edilen Şirket Sermayesinin Tescil Tarihi
Parasal olmayan karşılıklar için	Bağlı Oldukları İktisadi Kıymet İçin Belirlenen Tarihler

Yİ - ÜFE Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi ve Değişim Oranı

YIL	OCAK	ŞUBAT	MART	NİSAN	MAYIS	HAZİRAN	TEMMUZ	AĞUSTOS	EYLÜL	EKİM	KASIM	ARALIK
2023	2105,17	2138,04	2147,44	2164,94	2179,02	2320,72	2511,75	2659,6	2749,98	2803,29	2882,04	2.915,02
2022	1129,03	1210,6	1321,9	1423,27	1548,01	1652,75	1738,21	1780,05	1865,09	2011,13	2026,08	2021,19
2021	583,38	590,52	614,93	641,63	666,79	693,54	710,61	730,28	741,58	780,45	858,43	1022,25
2020	462,42	464,64	468,69	474,69	482,02	485,37	490,33	501,85	515,13	533,44	555,18	568,27
2019	424,86	425,26	431,98	444,85	456,74	457,16	452,63	449,96	450,55	451,31	450,97	454,08
2018	319,6	328,17	333,21	341,88	354,85	365,6	372,06	396,62	439,78	443,78	432,55	422,94
2017	284,99	288,59	291,58	293,79	295,31	295,52	297,65	300,18	300,9	306,04	312,21	316,48
2016	250,67	250,16	251,17	252,47	256,21	257,27	257,81	258,01	258,77	260,94	266,16	274,09
2015	236,61	239,46	241,97	245,42	248,15	248,78	247,99	250,43	254,25	253,74	250,13	249,31
2014	229,1	232,27	233,98	234,18	232,96	233,09	234,79	235,78	237,79	239,97	237,65	235,84
2013	206,91	206,65	208,33	207,27	209,34	212,39	214,5	214,59	216,48	217,97	219,31	221,74
2012	203,1	202,91	203,64	203,81	204,89	201,83	201,2	201,71	203,79	204,15	207,54	207,29
2011	182,75	185,9	188,17	189,32	189,61	189,62	189,57	192,91	195,89	199,03	200,32	202,33
2010	164,94	167,68	170,94	174,96	172,95	172,08	171,81	173,79	174,67	176,78	176,23	178,54
2009	155,16	156,97	157,43	158,45	158,37	159,86	158,74	159,4	160,38	160,84	162,92	163,98
2008	143,8	147,48	152,16	159	162,37	162,9	164,93	161,07	159,63	160,54	160,49	154,8
2007	135,09	136,37	137,7	138,8	139,34	139,19	139,28	140,47	141,9	141,71	142,98	143,19
2006	123,51	123,83	124,14	126,54	130,05	135,28	136,45	135,43	135,11	135,73	135,33	135,16
2005	114,83	114,81	117,25	119,62	119,23	119,64	119,33	121,4	123,4	124,22	121,4	121,14
2004	104,46	106,17	108,4	111,27	111,24	110,06	108,39	109,25	111,26	114,85	115,72	115,87

STOKLARDA ENFLASYON DÜZELTMESİNDE TOPLULAŞTIRILMIŞ YÖNTEMLER

Değerleme formül dikkate alınarak stoklar için bir hesaplama yapılması çok zor hatta çoğunlukla imkansızdır. Çünkü dönem sonu envantere görünen stokların fiili giriş tarihlerinin takibi pek mümkün değildir.

Bu nedenle, enflasyon düzeltmesi uygulamasında mükelleflere sadece stokların düzeltilmesiyle sınırlı olmak üzere bazı basitleştirilmiş yöntemleri kullanarak düzeltme katsayısının tespitine imkan tanınmıştır.

Bu basitleştirilmiş yöntemler, “toplulaştırılmış yöntemler” olarak adlandırılmaktadır.

TOPLULAŞTIRILMIŞ YÖNTEMLER

İşletmeler, çeşit ve miktar itibariyle önemli tutarlara ulaşan stoklarına ilişkin olarak, düzeltme işleminde gerçek yöntemi uygulayabilecekleri gibi Taslak Tebliğde gösterilen toplulaştırılmış yöntemlerden herhangi birini de tercih edebileceklerdir.

Taslak Tebliğ'e göre, mükellefler 2023 yılında yapılacak enflasyon düzeltmesinde toplulaştırılmış yöntem olarak "**Dönem Ortalama Düzeltme Katsayısı (Basit Ortalama Yöntemi)**" veya "**Stok Devir Hızı Yöntemi**" kullanabileceklerdir.

Enflasyon düzeltme şartlarının devamına bağlı olarak, 2024 ve müteakip hesap dönemlerinde yapılacak düzeltme işlemlerinde, "Stok Devir Hızı Yöntemi" yerine, 555 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinde açıklanan, "**Hareketli Ağırlıklı Ortalama Yöntemi**" kullanılır.

1

**Basit
Ortalama
Yöntemi**

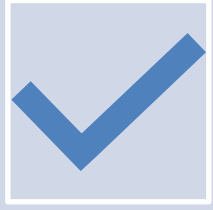
2

**Stok Devir Hızı
Yöntemi**

3

**Hareketli Ağırlıklı
Ortalama Yöntem
2024 Yılında**

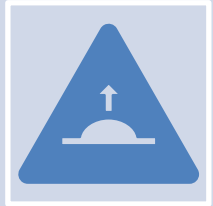
STOKLAR BAZINDA BİRDEN FAZLA YÖNTEM SEÇİLEBİLİR

EVET.! Stoklar bahsedilen gerçek yöntem (düzeltme katsayısı kullanılarak yapılan düzeltme yöntemini) veya toplulaştırılmış yöntemler kullanılarak düzeltilebilecektir. Mükellefler belirtilen bu yöntemlerden herhangi birini seçebilecekler ancak seçilen yöntemden, bu seçimin yapıldığı hesap dönemi dahil üçüncü hesap döneminin sonuna kadar dönemeyeceklerdir. (Örn. Mobilya ile Yedek Parçası vb)

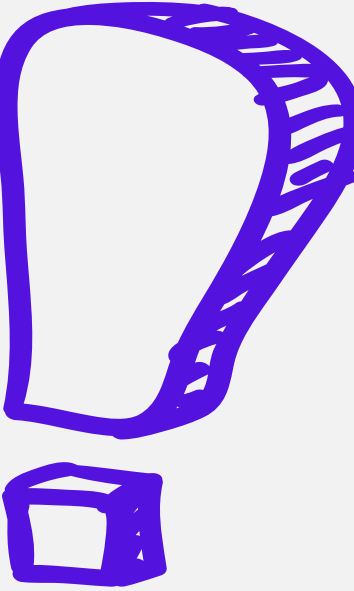
VUK'un değerlendirme ölçütlerine göre stoklar, maliyet bedeli ile değerlendirilmekte olup, 2023 hesap dönemi sonu itibariyle maliyet bedelleri üzerinden defterlere kayıt tarihlerine göre bulunan düzeltmeye esas tutar ile düzeltme katsayısının çarpılması suretiyle enflasyon düzeltmesine tabi tutulacaklardır.

Ancak, işletmeler, çeşit ve miktar itibariyle önemli tutarlara ulaşan stoklarına ilişkin olarak, düzeltme işleminde gerçek yöntemi uygulayabilecekleri gibi aşağıda belirtilen toplulaştırılmış yöntemlerden herhangi birini de tercih edebileceklerdir.

Stokların düzeltilmesinde gerçek yöntemi kullanan mükellefler mümkün olduğunca inebildikleri kadar alt ayrıma giderek düzeltme işlemini gerçekleştireceklerdir. Toplulaştırılmış yöntemleri seçenler ise mümkün olduğunca inebildikleri her bir alt ayırım itibariyle diledikleri toplulaştırılmış yöntemi kullanmakta serbesttirler.

1 Basit Ortalama Yöntemi

Basit ortalama yöntemi; gelir tablosu kalemleri ile stokların düzeltmede esas alınacak tarihlere bağlı kalınmaksızın dönem ortalama düzeltme katsayısı ile çarpılması suretiyle enflasyon düzeltmesine tabi tutulmasıdır.

Bilançonun ait olduğu aya ait Yİ-ÜFE (**Aralık2023**)

Dönem Ortalama Düzeltme Katsayısı = _____

Aralık2023+Eylül2023 ÜFE / 2

(Bilançonun ait olduğu aya ait Yİ-ÜFE + Bilanço günü itibarıyla bir önceki geçici vergi döneminin sonundaki Yİ-ÜFE) / 2

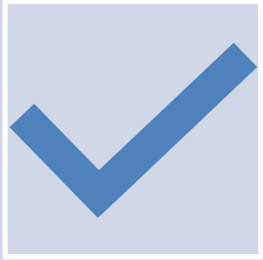
Toplulaştırılmış yöntemlerden bir tanesi olan basit ortalama yöntemine göre, stoklar fiili giriş tarihleri dikkate alınmaksızın, götürü olarak düzeltmeye tabi tutulmaktadır. Bu düzeltmeye esas olmak üzere kullanılacak düzeltme katsayısı ise, malî tabloların ait olduğu aya ilişkin fiyat endeksinin, bu endeks ile bir önceki dönemin sonundaki fiyat endeksi toplamının ikiye bölünmesi sonucu bulunan endekse bölünmesiyle elde edilecektir. .

1

Basit Ortalama Yöntem Detayları

Burada kullanılan düzeltme katsayısı formülü ile elde edilen katsayı, ortalama olarak 3 aylık enflasyon düzeltmesi döneminin ortasında gerçekleşen endekse tekabül etmektedir. Şöyle ki; Eylül, Ekim, Kasım ve Aralık ayları endekslerinin sırasıyla 1, 1,2, 1,4 ve 1,6 olduğunu varsaydığımızda, Aralık sonu itibariyle stoklarda yer alan malların düzeltilmesinde kullanılacak katsayı, basit ortalama yöntemine göre aşağıdaki şekilde hesaplanacaktır.

$$\frac{\text{Aralık Endeksi}}{(\text{Aralık Endeksi} + \text{Eylül Endeksi}) / 2} = \frac{1,6}{(1,6 + 1) / 2} = 1,23$$

Düzeltilme katsayısı 1,23 olarak hesaplanmıştır. Bu rakam, yaklaşık olarak Kasım ayının ortasındaki endekse karşılık gelmektedir. Zira, Kasım ayı başında endeks 1,2 ve Kasım ayı sonunda 1,4'tür. Yukarıda verilen örnekte görüldüğü üzere, basit ortalama yönteminin uygulanması halinde kullanılan düzeltme katsayısı, ortalama olarak, 3 aylık enflasyon düzeltmesi döneminin ortasında gerçekleşen endekse karşılık gelmektedir.

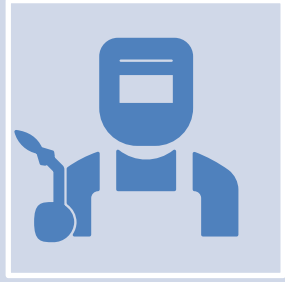
Bunun anlamı, kanun koyucunun, dönem sonu stoklarının, işletmede ortalama 1,5 aydır yer aldığını kabul ediyor olmasıdır. Bir başka deyişle, kanun koyucu, örneğin, Aralık ayı sonunda stoklarda yer alan malların Kasım ayının ortasında işletme stoklarına alındığını kabul etmektedir. Bu varsayım, stok devir hızının yaklaşık 1,5 ay civarında olduğu işletmelerde gerçeğe yakın sonuçlar verecek, bir yandan bu işletmeler açısından dönem stoklarının düzeltilmesini kolaylaştırırken diğer yandan da uygulamayı basitleştirecektir.

1

Basit Ortalama Yöntemi

Burada akıldan çıkarılmaması gereken nokta, stokların her zaman fiili giriş tarihi itibariyle düzeltmesinin yapılabileceğidir. Örneğin, bir otomobil bayisinin dönem sonu stoklarını düzeltirken toplulaştırılmış yöntemler yerine, stokların işletmeye fiili giriş tarihlerini baz alarak enflasyon düzeltmesi yapması daha uygun olacaktır.

Toplulaştırılmış yöntemlerin uygulanması tamamen ihtiyaridir, ancak yukarıda belirtildiği üzere, yüksek iş hacmi ile çok çeşitli mal üzerine çalışan ve stok devir hızı yüksek olan işletmelerin toplulaştırılmış yöntemleri kullanmaları, bir yandan gerçeğe yakın sonuçlar verirken diğer yandan da uygulamada büyük kolaylık sağlamaktadır. Nitekim, kanun koyucunun toplulaştırılmış yöntemlerle amaçladığı husus, uygulamada basitliği sağlamaktır.

Yapılan açıklamalar çerçevesinde, dönem sonu stok değerlemesinde basit ortalama yöntemini kullanan mükellefler, kanunda öngörüldüğü şekilde stoklarını düzelteceklerdir.

1

Basit Ortalama Yöntemi Örnek

Basit Ortalama Yöntem formülü = $\frac{31.12.2023 \text{ Tarihli ÜFE Endeksi}}{(31.12.2023 \text{ ÜFE} + 30.09.2023 \text{ Tarihli ÜFE})/2}$.

Aralık 2023 ÜFE: **2.915,02** Eylül 2023 ÜFE 2.749,98

Hesaplama $2.915,02 / (2.915,02 + 2.749,98)/2 = 2.832,50$

$2.915,02 / 2.832,50 = \mathbf{1,02913}$

Örnek: (A) işletmesinin 31.12.2023 tarihli bilançosunda 153-Ticari Mallar hesabı tutarı 100.000TL'dir. Basit ortalama yönteme göre (A) işletmesinin 2024 yılına devreden Ticari Mallar hesabı $100.000. \times 1,02913 = 102.913.-\text{TL}$ olarak hesaplanacaktır. Muhasebe kaydı aşağıdaki gibi yapılacaktır.

	31.12.2023	
153-TİCARİ MALLAR	2.913	
Enflasyon Düzeltme Farkı		
	698- ENFLASYON DÜZELTME HESABI	2.913
	/	

2

Stok Devir Hızı Yöntemine Göre Stokların Düzeltilmesi

Stok devir hızı yönteminde, dönem sonu stokların ortalama olarak ne kadar süredir işletme aktifinde yer aldığı tespitinde, işletme verilerinden hareket edilerek yaklaşık bir sonuca ulaşılır.

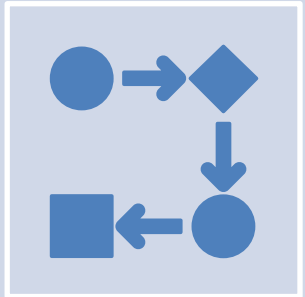
Toplaştırılmış yöntemleri tercih eden tüm mükelleflerin stoklarını basit ortalama yöntemle düzeltmeleri halinde, özellikle stok devir hızı çok yüksek ya da çok düşük olan mükellefler için hata payı yüksek sonuçlar ortaya çıkabilecektir.

Zira, basit ortalama yönteminde, işletme bilançolarında görünen stokların bilanço günü itibarıyla bir önceki geçici vergi döneminin ortasında alındığı varsayılmakta ve düzeltme işlemi buna göre yapılmaktadır.

Bir başka deyişle, stokların işletme aktifinde kalma süresi 1,5 ay olarak varsayılmaktadır. Bu nedenle, stokların işletme aktifinde kalma süresi 1,5 aydan çok daha az ya da çok daha fazla olan mükelleflerin, stoklarını düzeltme işlemine tabi tutarken stok devir hızı yöntemini kullanmaları daha gerçekçi sonuç verecektir.

Taslak tebliğe göre stok devir hızı yöntemi sadece 31.12.2023 bilançosunun düzeltilmesinde kullanılacaktır. Bu yöntemi uygulayan mükellefler, öncelikle stok devir hızını, sonrasında ortalama stokta kalma süresini hesaplayacaklar ve nihayetinde de 31.12.2023 tarihli bilançoda görünen stokların hangi aydan kaldığını bulacaklardır.

Stokların hangi aydan kaldığı bulunduğundan sonra yapılması gereken, düzeltmeye esas tarih itibarıyla düzeltme katsayısını bulmak ve bu katsayıyla 31.12.2023 tarihli bilançoda görünen stoklara ait tutarı çarpmaktır. Stok devir hızı yöntemine göre hesaplama yapabilmek için 2023 yılı dönembası stok miktarı ile 2023 yılında satılan malların maliyetinin bilinmesi gerekmektedir.

2

Stok Devir Hızı Yöntemine Göre Stokların Düzeltilmesi Formül

Buna göre, stok devir hızı yöntemine göre stok düzeltmesi yapabilmek için aşağıdaki işlemlerin yapılması gerekmektedir.

- İlk önce stok devir hızı, aşağıdaki formül yardımıyla bulunacaktır.

$$\text{Stok Devir Hızı} = \frac{\text{Dönem İçinde Satılan Toplam Mal Maliyeti}}{(\text{Dönem Başı Stok Tutarı} + \text{Dönem Sonu Stok Tutarı}) / 2}$$

- İkinci olarak ortalama stokta kalma süresi bulunacaktır.

$$\text{Ortalama Stokta Kalma Süresi (Gün)} = \frac{\text{Dönem Gün Sayısı}}{\text{Stok Devir Hızı}}$$

2

Stok Devir Hızı Yöntemine Göre Stokların Düzeltilmesi

Bir önceki sayfada belirtilen hesaplamaların yapılması sonucunda elde edilen ortalama stokta kalma süresi, dönem sonu stoğunun kaç gündür işletme aktifinde bulunduğunu ifade edecektir.

Örneğin, ortalama stokta kalma süresinin 136 gün olarak tespit edilmesi halinde, 31 Aralık 2023 tarihi itibarıyla işletmenin aktifinde görünen stoklar, ortalama 136 gün öncesinden yani Ağustos 2023 tarihinden kalan stoklardır. Bu durumda stoklar, 2023 yılının Ağustos ayına ait düzeltme katsayısı ile enflasyon düzeltmesine tabi tutulacaktır.

2

Stok Devir Hızı Yöntemine Göre Stokların Düzeltilmesi

Örnek

Örnek: Hesap dönemi takvim yılı olan, bilanço esasına göre defter tutan ve gelir vergisi mükellefi olan Bay (G) süper market işletmeciliği yapmaktadır. Hesap dönemi içinde çok çeşitli mal aktife girmekte ve çıkmaktadır. Bay (G) 31/12/2023 tarihli dönem sonu bilançosunu düzeltirken bilançoda görünen stoklarını toplulaştırılmış yöntemlerden stok devir hızı yöntemini tercih etmek suretiyle düzeltmeye karar vermiştir. Stoklara ilişkin veriler aşağıdaki gibidir.

31/12/2022 tarihinde toplam stok tutarı: 5.000.000 TL
 31/12/2023 tarihinde toplam stok tutarı: 6.000.000 TL
 2023 yılında satılan malların maliyeti: 30.000.000 TL

* 2. İkinci adım ortalama stokta kalma süresini ve dolayısıyla stokların aktife hangi ayda girdiklerini bulmaktır.

1-Birinci adım stok devir hızını bulmaktır.

Stok Devir Hızı	=	$\frac{\text{Dönem içinde satılan toplam mal maliyeti}}{(\text{Dönem başı stok tutarı} + \text{Dönem sonu stok tutarı}) / 2}$
	=	$30.000.000 / [(5.000.000 + 6.000.000) / 2]$
	=	5,45

Ortalama Stokta Kalma Süresi	=	$\frac{\text{Dönem gün sayısı}}{\text{Stok devir hızı}}$
	=	$365 / 5,45$
	=	67 gün

31/12/2023 tarihi itibarıyla işletmenin aktifinde görünen stoklar, ortalama 67 gün öncesinden yani Ekim ayından kalan stoklardır. Bu durumda stoklar, 2023 yılının Ekim ayına ait düzeltme katsayısı ile enflasyon düzeltmesine tabi tutulacaktır.

Stok Devir Hızı Yöntemine Göre Stokların Düzeltilmesi

Örnek

3-Son adım 31/12/2023 tarihli bilançoda görünen stokların düzeltilmiş tutarlarını bulmaktır. Buna göre düzeltilmiş yılsonu stok tutarı aşağıdaki şekilde hesaplanacaktır.

$$\text{Düzeltilmiş Yıl Sonu Stokları} = 2.915,02/2.823,29=1,03240$$
$$1.0324 \times 6.000.000 = 6.194.400 \text{ TL}$$

Aralık 2023 Düzeltmeye esas tutar / Ekim 2023 düzeltme katsayısı

Artan stok tutarı 194.400 TL olmuştur.

İşleme ilişkin Muhasebe Kaydı aşağıdaki gibi olacaktır.

	31.12.2023	
153-TİCARİ MALLAR	194.400	
Enflasyon Düzeltme Farkı		
	698- ENFLASYON DÜZELTME HESABI	194.400

$$\begin{array}{l} \text{Hareketli} \\ \text{Ağırlıklı} \\ \text{Ortalama} \end{array} = \frac{\begin{array}{l} \text{Enflasyon} \\ \text{Düzeltilmesine Tabi} \\ \text{Tutulmuş Dönem Başı} \\ \text{Stokunun İlgili} \\ \text{Dönemin Sonuna} \\ \text{Taşınmış Değeri} \end{array} + \begin{array}{l} \text{Dönem İçi Alış ve} \\ \text{Giderlerin} \\ \text{Enflasyon} \\ \text{Düzeltilmesine Tabi} \\ \text{Tutulmuş Değeri} \end{array}}{\begin{array}{l} \text{Dönem Başı Stoku} + \text{Dönem İçi Alış ve} \\ \text{Giderleri} \end{array}}$$

ENFLASYON DÜZELTMESİ – HAREKETLİ AĞIRLIKLİ ORTALAMA YÖNTEMİ

Hareketli Ağırlıklı Ortalama Katsayısı	=	Enflasyon Düzeltmiş Dönem Başı Stoğun İlgili Dönemin Sonuna Taşınmış Değeri + Dönem İçi Alış ve Giderlerin Enflasyon Düzeltilmesine Tabi Tutulmuş Değerleri

		Dönem Başı Stok + Dönem İçi Alış ve Giderler

Örnek:	Dönem Başı	Giriş	Çıkış	Dönem Sonu	Endeks	Dönem Başı*Katsayı + Giriş*Katsayı	Pay	HAO Katsayı
2023 Aralık				50.000.000	2915,02	50.000.000*3000/2915	51.457.623	
2024 Ocak	50.000.000	12.000.000	6.000.000	56.000.000	2950,00	12.000.000*3000/2950	12.203.390	
2024 Şubat	56.000.000	16.000.000	9.000.000	63.000.000	2975,00	16.000.000*3000/2975	16.134.454	
2024 Mart	63.000.000	11.000.000	14.000.000	60.000.000	3000,00	11.000.000*3000/3000	11.000.000	
Toplam		39.000.000					90.795.467	1,020174

$$\begin{aligned} \text{Katsayı} &= \frac{90.795.467}{(50 \text{ M} + 39 \text{ M})} = 1,020174 \\ \text{Düzeltilmiş tutar} &= \text{Düzeltilmeye esas tutar} * \text{Katsayı} \\ 61.210.440 &= 60.000.000 * 1,020174 \end{aligned}$$

Birikmiş Amortismanların Düzeltilmesi

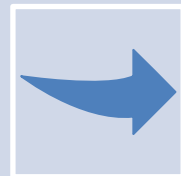
Amortismanına tabi iktisadi kıymetler için ayrılmış olan birikmiş amortismanlar, parasal olmayan kıymet mahiyetindedir ve enflasyon düzeltmesine tabi tutulacaktır.

2023 hesap dönemi sonuna ait bilançonun düzeltilmesinde, birikmiş amortismanlar, ait oldukları kıymetin bilanço tarihindeki değerinde düzeltme sonrasında ortaya çıkan artış oranı dikkate alınarak düzeltilecektir.

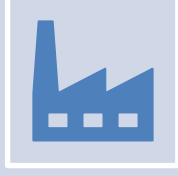

Amortismanına tabi olup faydalı ömür süresini tamamlayan ve amortisman yoluyla değeri tamamen yok edilmiş iktisadi kıymetlerin (işletme kayıtlarında iz bedeliyle takip edilmeye devam edilen amortismanına tabi iktisadi kıymetler dahil) ve birikmiş amortismanlarının enflasyon düzeltmesine tabi tutulmasının ihtiyaridir.

Amortismanına tabi iktisadi kıymetlerin üzerinden, daha önceki yıllarda ayrılmamış amortisman tutarlarının ayrılmış gibi kabul edilmeyeceği ve enflasyon düzeltmesinde dikkate alınmayacağı, ayrıca bu tutarların enflasyon düzeltmesi sonrasında da gider olarak dikkate alınamayacaktır. (30.12.2023 VUK 555 Tebliği 19.maddesi)

SABİT KIYMETLERİN DÜZELTİLMESİNE İLİŞKİN ÖRNEK UYGULAMA-1

X Makine Mühendislik San. Tic. Ltd. Şti. 31.12.2023 tarihli bilançosunda bulunan bina VUK Mükerrer 298-a maddesi kapsamında enflasyon düzeltmesine tabi tutulacaktır. Bina 01.05.2009 tarihinde 5.000.000,00 TL'ye satın alınmıştır. Bina için her yıl %2 oranında yıllık 100.000,00 TL' den 1.500.000,00 TL amortisman ayrılmıştır. Bina vergi kanunları kapsamında yeniden değerlemeye tabi tutulmamıştır. (Aralık Yİ-ÜFE katsayısının 3.260 olacağı varsayılmıştır.)

Sabit Kıymete İlişkin Bilgiler aşağıdaki gibidir.

Sabit Kıymet Cinsi	Deftere Kayıt Tarihi	Aktif Değeri	Maliyete İlave Edilmiş Finansman Gideri	Birikmiş Amortisman	VUK Geçici 31	Vuk Geçici 32	Vuk Mükerrer 298-ç
Binalar	01.05.2009	5.000.000,00	YOK	1.500.000,00	Hayır	Hayır	Hayır

ÇÖZÜM AŞAMALARI

Binalar hesabı için düzeltme işlemi yapılırken, düzeltmeye esas alınacak tutar, deftere kayıt tarihindeki tutardır.

Parasal olmayan bir kalem olan binalar hesabını düzeltmeye esas tutarı bilançoda gözükken değeri olmamaktadır.

Düzeltilmeye esas tutar hesaplanırken, bilançodaki değerden yeniden değerlendirme artışları ve reel olmayan finansman maliyetleri (ROFM) düşülmektedir. Birikmiş amortismanlar hesabında ise ait oldukları sabit kıymetin değerindeki düzeltme sonrasında ortaya çıkan artış oranı dikkate alınarak düzeltme yapılacaktır.

Binalar için düzeltmeye esas tarih deftere kayıt tarihi olmakla beraber , şayet VUK geçici 31,32 ve mükerrer 298-ç kapsamında yeniden değerlemeye tabi tutuldu ise düzeltmeye esas tarih olarak en son yeniden değerlendirme yapılan tarih dikkate alınacaktır.

ÇÖZÜM VE MUHASEBE KAYDI

Düzeltmeye Esas Bedel = 5.000.000,00

Mayıs 2009 Yİ-ÜFE Katsayısı (A) = 158,37

Aralık 2023 Yİ-ÜFE Katsayısı (B) = 2.915,02

Düzeltilme Katsayısı = B/A (2.915,02/158,37)=18,4063

Düzeltilmiş Bina Maliyeti = 5.000.000,00*18,4063= **92.031.500**

Enflasyon Düzeltme Farkı = **92.031.500**-5.000.000 = 87.031.500

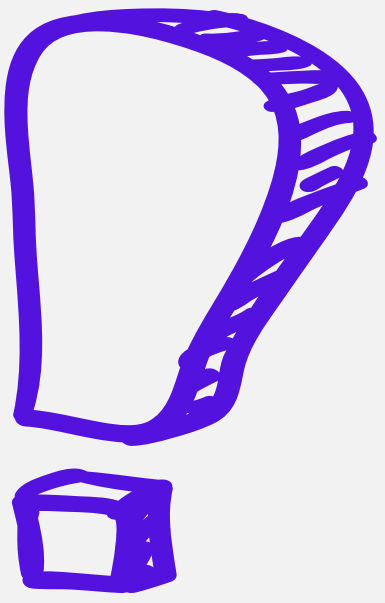
Artış Oranı = **92.031.500**-5.000.000/5.000.000 = [17,4063 (%1740,63)]

Birikmiş Amortisman Düzeltme = 1.500.000*17,4063 = 26.109.450

Birikmiş Amortisman Düzeltilmiş Tutar = 26.109.450+1.500.000= **27.609.450**

MUHASEBE KAYDI :

HESAP	BORÇ	ALACAK
252 BİNALAR	87.031.500	
698 ENF. DÜZ. HS.	26.109.450	
257 BİRİKMİŞ AMRT.		26.109.450
698 ENF. DÜZ. HS.		87.031.500

Reel Olmayan Finansman Maliyeti (ROFM) Nedir?

Reel olmayan finansman maliyeti (ROFM) ayrıştırması enflasyon düzeltmesine özgü en önemli konulardan biridir.

Enflasyon düzeltmesinde amaç, mali tablolarda kayıtlı iktisadi kıymetlerin mali tablo tarihi itibarıyla enflasyonun etkisinden arındırılmış değerlerinin bulunmasıdır.

Mali tabloda yer alan bazı iktisadi kıymetler kredi kullanılmak suretiyle satın alınmış ve bu kapsamda krediye ilişkin ödenen finansman giderlerinin bir kısmı VUK'a uygun olarak bu kıymetlerin bedellerine eklenmiş olabilecektir.

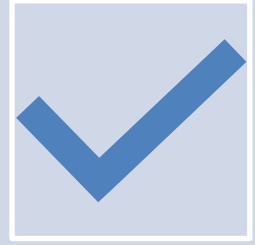
Böyle bir durumda, bu finansman giderlerinin tamamı reel finansman gideri değildir.

Aktifleştirilen finansman giderlerinin tamamının herhangi bir ayrıştırma yapmadan düzeltmeye tabi tutulması enflasyon etkisinin hesaplamasında hataya sebep olacaktır.

Reel Olmayan Finansman Maliyeti (ROFM) Nedir?

2023 hesap dönemi sonuna ait bilanço üzerinde yapılacak düzeltme işleminde; bilançoda yer alan bazı parasal olmayan varlıkların içerisinde bulunan reel olmayan finansman maliyetlerinin, ilgili varlığın maliyet veya alış bedelinden düşülmesi sonucu bulunacak tutar düzeltmeye esas alınır.

Buna göre, mükelleflerin yapmış oldukları borçlanmalarda katlanmış oldukları ve parasal olmayan varlıkların maliyet veya alış bedeline ekledikleri finansman giderlerinin tümü enflasyon düzeltmesi uygulamasında düzeltmeye esas tutarın tespitinde dikkate alınmamaktadır.

Bunun nedeni ise katlanılan finansman giderlerinin içerisinde ilgili dönemdeki enflasyon kadar, borç tutarına ait değer kaybının da bulunmasıdır. Yani alınan borcun geri ödenmesinde enflasyon nedeniyle uğranılacak kayıp tutarı da faiz içerisinde yer aldığından, ödenen faiz içerisindeki anaparaya ait enflasyon kaybının ayrıştırılmasından sonra kalan kısmın enflasyon düzeltmesinde dikkate alınması gerekmektedir.

Reel Olmayan Finansman Maliyeti İhtiva Eden Kıymetler Hangileridir.

Maliyet veya alış bedelleri içerisinde reel olmayan finansman maliyeti ihtiva edebilen iktisadi kıymetler, stoklar, maddi duran varlıklar, mali duran varlıklar ve özel tükenmeye tabi varlıklar olarak belirlenmiştir. Bu kıymetlerin hesap kodu bazında detayı aşağıdaki gibidir.

Reel Olmayan Finansman Maliyeti İhtiva Edebilen İktisadi Kıymetler

150	Üretimde veya diğer faaliyetlerde kullanılmak üzere işletmede bulundurulmuş hammadde ve malzemeler
151	Henüz tam mamul haline gelmemiş ancak direkt ilk madde ve malzeme ile direkt işçilik ve genel üretim giderlerinden belli oranlarda pay almış üretim aşamasındaki mamuller
152	Üretim çalışmaları sonunda elde edilen ve satışa hazır hale gelmiş bulunan mamuller
153	Herhangi bir değişikliğe tabi tutulmadan satmak amacıyla işletmeye alınan ticari mallar
157	Diğer stok kalemlerinin hiç birinin kapsamına alınmayan ürün, artık ve hurdalar
240	İştiraklerdeki sermaye payları hesabında aranan asgari yüzdeleri taşımadığı için iştirakler hesabında izlenemeyen, ancak uzun vadede elde tutulması amaçlanan hisse senetleri ile hisse senetleri dışında kalan ve uzun vadeli amaçlarla veya yasal zorunluluklarla veya paraya dönüşme niteliği kaybaldığı için elde tutulan menkul kıymetler
242	İşletmenin, doğrudan veya dolaylı olarak diğer şirketlerin yönetimine ve ortaklık politikalarının belirlenmesine katılmak üzere edindiği hisse senetleri veya ortaklık payları
245	İşletmenin doğrudan veya dolaylı olarak yüzde 50 oranından fazla sermaye ya da oy hakkına veya en az bu oranda yönetim çoğunluğunu seçme hakkına sahip olduğu iştiraklerin sermaye payları

250	İşletmeye ait her türlü arazi ve arsalar
251	Herhangi bir işin gerçekleşmesini sağlamak veya kolaylaştırmak için, yeraltında veya yerüstünde inşa edilmiş yeraltı ve yerüstü düzenleri
252	Her türlü binalar ve mütemmim cüzüleri
253	Üretimde kullanılan her türlü makine, tesis ve cihazlar
254	İşletme faaliyetlerinde kullanılan tüm taşıtlar
255	İşletme faaliyetlerinin yürütülmesinde kullanılan her türlü büro makine ve cihazları ile döşeme, masa, koltuk, dolap, mobilya gibi maddi duran varlıklar
258	Yapımı süren ve tamamlandığında ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılacak olan, her türlü madde ve malzeme ile işçilik ve genel giderlerle ilgili harcamaların yapıldığı yatırımlar
271	Arama amacı ile yapılan işlemlerle ilgili arama giderleri
272	Açık işletmelerde, maden üstündeki örtüyü kaldırmak veya yeraltındaki maden yataklarına girmek, bu yatakla yerüstü arasında genel kütlenin tüketilmesine kadar sürekli bir bağlantı kurmak ve maden yataklarını üretime elverişli parçalara bölmek, gerek insanların gerekse araçların gidip gelme ve havalandırılmalarını ve cevherin taşınmasını sağlamak amacıyla yapılacak olan düşey, yatay ve eğimli yol, mecra ve benzeri faaliyetlerin gerektirdiği giderlerle; petrol işlemlerinden kuyu açma, temizleme, derinleştirme, bitirme veya bu işlemlere hazırlık için yapılan işçilik, yakıt, tamir ve bakım, nakliye, ikmal, malzeme vb. hazırlık ve geliştirme giderleri

SABİT KIYMETLERİN DÜZELTİLMESİNE İLİŞKİN ÖRNEK UYGULAMA-2

ROFM AYRIŞTIRMASI

Sabit Kıymet Kredi ile alındığından reel olmayan finansman maliyeti ROFM ayrıştırılacaktır.

x Makine Mühendislik San. Tic. Ltd. Şti. 31.12.2023 tarihli bilançosunda bulunan bina VUK Mükerrer 298-a maddesi kapsamında enflasyon düzeltmesine tabi tutulacaktır. Bina 01.05.2009 tarihinde 5.000.000,00 TL'ye satın alınmıştır. Bina için her yıl %2 oranında yıllık 100.000,00 TL' den 1.500.000,00 TL amortisman ayrılması gerekirken.

Son 5 yılda amortisman ayrılmadığı tespit edilmiştir. Bina vergi kanunları kapsamında yeniden değerlemeye tabi tutulmamıştır. Ayrıca maliyete eklenen 500.000 TL ROFM bulunmaktadır.

Sabit Kıymet Cinsi	Deftere Kayıt Tarihi	Aktif Değeri	Maliyete İlave Edilmiş Finansman Gideri	Birikmiş Amortisman (ayrılmayan amortisman 500.000)	VUK Geçici 31	Vuk Geçici 32	Vuk Mükerrer 298-ç
Binalar	01.05.2009	5.000.000,00	500.000	1.000.000,00	Hayır	Hayır	Hayır

ROFM ÖRNEĞİ ÇÖZÜM AŞAMALARI

Binalar hesabı için düzeltme işlemi yapılırken, düzeltmeye esas alınacak tutar, deftere kayıt tarihindeki tutardır.

Parasal olmayan bir kalem olan binalar hesabını düzeltmeye esas tutarı bilançoda gözükken değeri olmamaktadır.

Düzeltilmeye esas tutar hesaplanırken, bilançodaki değerden yeniden değerlendirme artışları ve reel olmayan finansman maliyetleri (ROFM) düşülmektedir. Örneğimizde binamızın aktifte gözükken değeri 5.000.000 TL olup, aktif değerinden 500.000 TL'lik ROFM düşülerek düzeltmeye esas tutarına ulaşılabacaktır.

Birikmiş amortismanlar hesabında ise ait oldukları sabit kıymetin değerindeki düzeltme sonrasında ortaya çıkan artış oranı dikkate alınarak düzeltme yapılacaktır.

Binalar için düzeltmeye esas tarih deftere kayıt tarihi olmakla beraber, şayet VUK geçici 31,32 ve mükerrer 298-ç kapsamında yeniden değerlemeye tabi tutuldu ise düzeltmeye esas tarih olarak en son yeniden değerlendirme yapılan tarih dikkate alınacaktır. Örneğimizde VUK31, 32 ve mükerrer 298-ç kapsamında yeniden değerlendirme yapılmadığından düzeltmeye esas tarih olarak deftere kayıt tarihi esas alınacaktır.

R.O.F.M. ÖRNEĞİ ÇÖZÜM & MUHASEBE KAYITLARI

Düzeltmeye Esas Bedel = 5.000.000-500.000 = 4.500.000 TL

Mayıs 2009 Yİ-ÜFE Katsayısı (A) = 158,37

Aralık 2023 Yİ-ÜFE Katsayısı (B) = 2.915,02

Düzeltilme Katsayısı = B/A (2.915,02/158,37)=18,40630

Düzeltilmiş Bina Maliyeti = 4.500.000,00*18,40630= **82.828.350**

Enflasyon Düzeltme Farkı =82.828.350-5.000.000 = 77.828.350

Artış Oranı = 82.828.350-5.000.000/5.000.000 = [15,5656 (%1556,56)]

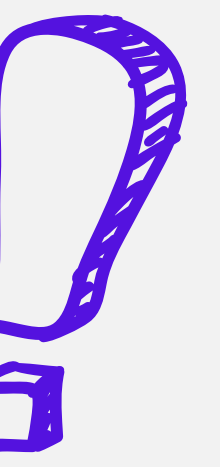
Birikmiş Amortisman Düzeltme = 1.500.000*15,5656 =23.348.505

Birikmiş Amortisman Düzeltilmiş Tutar = 23.348.505+1.500.000= **24.848.505**

MUHASEBE KAYDI :

HESAP	BORÇ	ALACAK
252 BİNALAR	77.828.350	
698 ENF. DÜZ. HS.	23.348.505	
257 BİRİKMİŞ AMRT.		23.348.505
698 ENF. DÜZ. HS.		77.828.350

Öz Sermaye Hesaplarından Aşağıda Yer Alanlar Düzeltilmiş Bilançoda Düzeltilmiş Değerleri İle Dikkate Alınacaktır

- Sermaye

- Hisse Senedi İhraç Primleri

- Hisse Senedi İptal Karları

- Yasal Yedekler

- Statü Yedekleri

- Olağanüstü Yedekler

- Sermaye Düzeltmesi Olumlu
ve Olumsuz Farkları

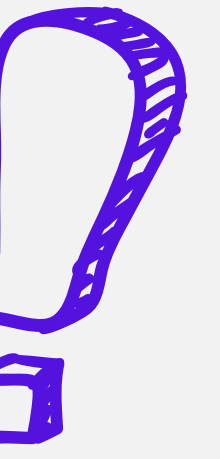

Özel Fonlar (213 sayılı Kanununun 328 ve 329 uncu maddeleri kapsamında oluşturulan sabit kıymet yenileme fonu Aynı Kanununun 325/A maddesi kapsamında ayrılan girişim sermayesi fonu 193 sayılı Kanununun geçici 84 üncü maddesi ile 5520 sayılı Kanununun 5/1-e, j ve k bentleri gereğince oluşturulan fonlar) 6111, 6736, 7143, 7326-7440 sayılı Kanunlar kapsamında, işletmede mevcut olduğu halde kayıtlarda yer almayan **makine, teçhizat vedemirbaşların kayda alınmasına ilişkin olarak oluşturulan karşılık hesapları**

Düzeltilme sonrası hesaplanan geçmiş yıl kar veya zararı düzeltilmiş bilançoda öz kaynaklar içinde yer alır. 31.12.2023 tarihli bilançonun enflasyon düzeltmesine tabi tutulmasından kaynaklanan kar/zarar farkı Geçmiş Yıllar Karları/Zararları hesabının alt hesabında izlenir

Aşağıdaki Özsermaye Kalemleri ise Düzeltilmiş Bilançoda Gösterilmeyecek ve Geçmiş Yıl Kar veya Zararı Hesabına Aktarılarak Kapatılacaktır:

VUK'un 280/A maddesinin birinci fıkrası uyarınca oluşan (işe başlanılan hesap dönemini takip eden hesap dönemi sonu itibarıyla alacak bakiyesi veren) fon hesabı,

VUK'un geçici 31 ve 32. maddesi uyarınca oluşturulan yeniden değerlendirme değer artış fonu hesabı,

Gelir Vergisi Kanununun (GVK) geçici 85, 90 ve 93 üncü maddeleri kapsamında oluşturulan fon hesabı,

Gelir Vergisi Kanununun (GVK) geçici 85, 90 ve 93 üncü maddeleri kapsamında oluşturulan fon hesabı,

5811 sayılı Bazı Varlıkların Milli Ekonomiye Kazandırılması Hakkında Kanun ile 193 sayılı Kanunun geçici 85, 90 ve 93 üncü maddeleri ve 5520 sayılı Kanunun geçici 15 inci maddesi kapsamında oluşturulan fon hesaplarından işletmeye konulan nakit varlıklar gibi parasal kıymetlerden kaynaklanan tutarlar,

DİKKAT ! 525 Hesabı İle Stok Beyanı Yapılan Tutarlar ile İlgili son Durum !

06.01.2022 tarihinde yayınlanan ilk taslak ile Eylül 2023 yılında GİB tarafından hazırlanan ancak yayınlanmayan taslak tebliğlere göre enflasyon düzeltmesi sonucu düzeltilmiş bilançoda 6111, 6736, 7143, 7326-7440 sayılı kanunlar kapsamında, işletmede mevcut olduğu halde kayıtlarda yer almayan emtianın kayda alınmasına ilişkin olarak oluşturulan karşılık hesapları geçmiş yıl kar zarar hesaplarına aktarılarak kapatılacaktır denilmişti.

Ancak 18.10.2023 tarihinde yayınlanan son taslak tebliğde 6111, 6736, 7143, 7326-7440 sayılı kanunlar kapsamında, işletmede mevcut olduğu halde kayıtlarda yer almayan emtianın kayda alınmasına ilişkin olarak oluşturulan Fon hesapları kapatılmayıp bilançoda düzeltilmiş değerleriyle yer alacağı ifade edilmiştir.

Bununla birlikte ortaya çelişkili bir durum çıkmaktadır. Bu nedenle ilgili taslak resmi gazetede yayınlanana kadar kesin bir hüküm vermek doğru olmayacağından söz konusu 525 emtia karşılıklarında yer alan tutarların işletmeden çekilmesi veya 331 hesaba nakledilmesi yerinde olacaktır.

ÖZKAYNAKLARIN DÜZELTİLMESİNE İLİŞKİN AÇIKLAMA

2023 hesap dönemi sonuna ait bilançoya ilişkin yapılan enflasyon düzeltmesinden kaynaklanan kâr/zarar “570/580- Geçmiş Yıllar Kârları/Zararları” hesaplarında gösterilecektir. Bu şekilde tespit edilen geçmiş yıl karı vergiye tabi tutulmayacak, geçmiş yıl zararı ise zarar olarak kabul edilmeyecektir.

Düzeltilmiş geçmiş yıl kar veya zararı bulunurken, kayıtlarda yer alan eski dönemlerden gelen kar veya zararlar, düzeltme esnasında sıfırlanacaktır. 2023 hesap dönemi sonuna ait düzeltilmiş bilançoda dönem net karı/zararı gösterilmeyecek, düzeltme sonrası hesaplanan geçmiş yıl karı veya zararı bilançoda öz kaynaklar içinde yer alacaktır.

X Şirketinin 31/12/2023 tarihli bilançosunda öz sermaye kalemleri düzeltme öncesi aşağıdaki gibidir.

Sermaye
Sermaye Düzeltmesi Olumlu/Olumsuz Farkları (2004 yılından kaynaklanan)
Hisse Senetleri İhraç Primleri
Hisse Senedi İptal Karları
Maddi Duran Varlık Yeniden Değerleme Artışları
İştirakler Yeniden Değerleme Artışları
Emtia Karşılıkları (Stok beyanı)
Yasal Yedekler
Statü Yedekleri
Olağanüstü Yedekler
Özel Fonlar (Sabit Kıymet Yenileme Fonu)
Geçmiş Yıl karları (-)(Düzeltilme öncesi dönemlerden kaynaklanan)
Dönem Net Zararı (-)

Enflasyon düzeltmesi yapıldıktan sonra yukarıdaki öz sermaye kalemlerinden aşağıda sayılan kalemler bilançoda düzeltilmiş değerleriyle yer alacak, diğer kalemler ise sıfırlanacak, bir başka ifade ile düzeltilmiş bilançoda gösterilmeyecektir.

Sermaye
Sermaye Düzeltmesi Olumlu/Olumsuz Farkları
Hisse Senetleri İhraç Primleri
Hisse Senedi İptal Karları
Yasal Yedekler
Statü Yedekleri
Olağanüstü Yedekler
Özel Fonlar (Sabit Kıymet Yenileme Fonu)
Geçmiş Yıl Karları/Zararları (Düzeltilmeden kaynaklananlar)

GEÇMİŞ YIL KARLARININ ALT KAYITLARDAN GÖSTERİLMESİ

- Tebliğ taslağının ilk halinde, düzeltilmiş geçmiş yıl kârı veya zararı bulunurken, kayıtlarda yer alan eski dönemlerden gelen kâr veya zararların, düzeltme esnasında sıfırlanacağı belirtilmekteydi.
- Güncellenen metinde ise yukarıdaki açıklamaya yer verilmemiş ve kayıtlarda yer alan eski dönemlerden gelen kâr veya zararlar da mukayyet değerleri üzerinden enflasyon düzeltme hesabına kaydedilmek suretiyle bu hesaba aktarılacağı belirtilmiştir. (alt kırılımla tutulmalı)
- Yapılan düzenleme eğer 2023 ve önceki dönem karlarının mukayyet değerleri ile alt hesaplarda gösterilmesine olanak sağlıyorsa, bu karların dağıtımının mümkün olabilecektir.
- GEÇMİŞ YIL KARLARINDA VERGİLENDİRME
 - 2023 yılı hesap dönemine ilişkin yapılan hesaplama ve düzeltme sonucu oluşan 2023 yılı geçmiş yıllar karları hesabında takip edilen; 2023 yılı enflasyon düzeltmesinden kaynaklanan geçmiş yıl karının herhangi bir suretle başka bir hesaba nakledilmesi veya işletmeden çekilmesi durumunda, nakledilen veya çekilen tutar bu işlemlerin yapıldığı dönemlerin kazancı ile ilişkilendirilmeksizin bu dönemde gelir veya kurumlar vergisine tabi tutulacaktır. Ayrıca işletmeden çekilen değerler, elde edenlerin hukuki statüsüne göre kar payı stopajına tabi tutulacak ve kar paylarının vergilendirilmesine ilişkin hükümler doğrultusunda vergilendirilecektir.
 - 2023 hesap dönemine ait düzeltme neticesinde oluşan geçmiş yıl karının kurumlar vergisi mükelleflerince sermayeye ilave edilmesi mümkün olup, bu işlem kâr dağıtımını sayılmayacaktır.
 - 2023 yılı hesap dönemine ilişkin yapılan hesaplama ve düzeltme sonucu oluşan 2023 yılı geçmiş yıllar karları hesabında takip edilen; düzeltme öncesi geçmiş yıl ve/veya carî dönem ticari karının, 1/1/2024 tarihinden sonra kar dağıtımına konu edilmesi durumunda, dağıtılan tutar gelir ve kurumlar vergisine tabi tutulmayacak, elde edenlerin hukuki statüsüne göre kar payı stopajına tabi tutulacak ve kar paylarının vergilendirilmesine ilişkin hükümler doğrultusunda vergilendirilecektir.

ÖZKAYNAKLARIN DÜZELTİLMESİNE İLİŞKİN ÖRNEK UYGULAMA

DÜZELTME ÖNCESİ

DÜZELTME SONRASI

HESAP KO	HESAP ADI	31.12.2023 BAKİYESİ	GİRİŞ TARİHİ	Mali Tablonun Ait Olduğu Aya İlişkin YİÜFE (Aralık2023)	B Ö L Ü	Düzeltmeye Esas Alınan Tarihi İçeren Aya İlişkin YİÜFE	Düzeltilme Katsayısı	DÜZELTİLMİŞ DEĞER
500	Sermaye	1.000.000,00	1.01.2005	3250	/	114,83	28,30	28.302.708,35
502	Sermaye Düzeltmesi Olumlu/Olumsuz Farkları	200.000,00	1.01.2005	3250	/	114,83	28,30	5.660.541,67
520	Hisse Senetleri İhraç Primleri	300.000,00	1.01.2005	3250	/	114,83	28,30	8.490.812,51
521	Hisse Senedi İptal Karları	400.000,00	1.01.2005	3250	/	114,83	28,30	11.321.083,34
522	Maddi Duran Varlık Yeniden Değerleme Artışları	500.000,00	kapanacak					
523	İştirakler Yeniden Değerleme Artışları	600.000,00	1.01.2005	3250	/	114,83	28,30	16.981.625,01
525	7143-7326-7440 Stok beyanı Emtia Karşılığı	1.000.000,00	1.04.2023	3250		2164,94	1,50	1.501.196,34
540	Yasal Yedekler	700.000,00	1.01.2005	3250	/	114,83	28,30	19.811.895,85
542	Statü Yedekleri	800.000,00	1.01.2005	3250	/	114,83	28,30	22.642.166,68
542	Olağanüstü Yedekler	900.000,00	1.01.2005	3250	/	114,83	28,30	25.472.437,52
549	Özel Fonlar (Sabit Kıymet Yenileme Fonu)	100.000,00	1.01.2020	3250	/	462,42	7,03	702.824,27
570	Geçmiş Yıl Karı (Düzeltilme öncesi dönemlerden kaynaklanan)	500.000,00	kapanacak		/			-
591	Dönem Net Zararı (-)	400.000,00	kapanacak					-

Yıllara Sâri İnşaat Ve Onarma İşlerinde Enflasyon Düzeltmesi

- ▶ Bu hesaplara ilişkin mahsuben verilen veya alınan parasal olmayan avanslar, ödeme veya tahsil tarihinden mahsup tarihine kadar düzeltilir.
- ▶ Maliyetler ve hakedişler defter kayıt tarihleri esas alınarak düzeltme işlemine tabi tutulur.
- ▶ 2023 hesap dönemi sonuna kadar geçen süreye isabet eden kazanç düzeltme öncesi hükümlere, sonraki dönemlere isabet eden kazanç ise düzeltilmiş değerlere göre tespit edilecektir ve bunların toplanması suretiyle oluşan kazanç tutarı beyan edilecektir.
- ▶ Yıllara sâri inşaat ve onarma işleri işe ilgili olan ve inşaat maliyetlerine aktarılacak olan ilk madde malzeme/yarı mamul/mamul/diğer stokların aktarım tarihi itibarıyla düzeltme sonucu oluşan farkların, "697- Yıllara Sâri İnşaat Enflasyon Düzeltme Hesabı" ile ilişkilendirilmesi gerekmektedir.
- ▶ Bu kıymetler Tebliğ EK 3'te yer almadıkları için, bünyelerinde reel olmayan finansman maliyeti ihtiva etseler bile ayrıştırma yapılmaksızın düzeltme işlemine tabi tutulacaklardır.

Enflasyon Düzeltmesi Öncesi Vergisel Avantaj Sağlayacak Konulara İlişkin Hatırlatmalar

2024 Yılında Vergi Yükünün Azaltılmak Adına Enflasyon Düzeltmesi Öncesi Yapılması Gerekenlerin başında ÖZKAYNAKLARI güçlendirmek geliyor. Bunun için;

331 hesapta yer alan Bakiyeleri Sermaye artırımında kullanabilirsiniz.

570 hesabında yer alan Geçmiş yıl Karlarını Sermaye artırımında kullanabilirsiniz. Veya 542 Olağanüstü yedeklere alabilirsiniz.

Sermaye ve Yedekler hesabı Enflasyon Düzeltmesine tabi olduğundan buradan gelecek Gider tutarları 2024 yılında vergili Enflasyon Düzeltmesinde Avantaj sağlayacaktır.

Amortisman Tablolarında atıl durumda kalan sabit kıymetlerin işletmeden çıkartılması hem ATİK listesini sadeleştirecek ve hem de gereksiz yere enflasyon düzeltmesinden dolayı Kar yazılmasını önleyecektir.

Sadece VUK 298/Ç Sürekli Yeniden Değerleme Yapmak Enflasyon Muhasebesinde Dezavantaj Oluşturmaktadır.

Örneğin 2010 yılında satın alınan ve faydalı ömrü 50 yıl olan bir bina için daha önceden Vukgeçici 31. ve geçici 32. maddeden yararlanmamış bir mükellef, ilgili bina için sadece VUK 298/Ç'den faydalanarak 2022 yılı sonunda yeniden değerlendirme yaparsa, 31.12.2023 tarihli bilanço enflasyon düzeltmesine tabi tutulurken ilgili binanın değeri 1 yıllık süre ile güncellenecektir.

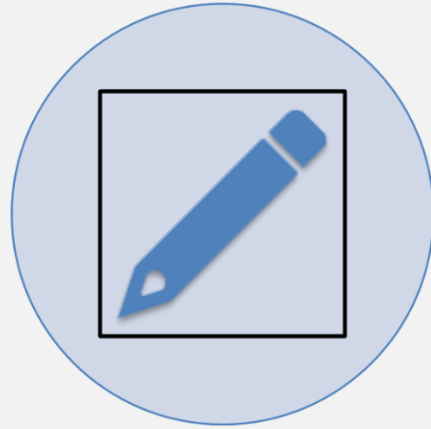
Oysa ilgili bina için VUK 298/Ç uygulanmamış olsa idi, binanın enflasyon düzeltmesi yapılırken bu sefer 13 yıllık süre ile güncellenmesi mümkün olacaktır.

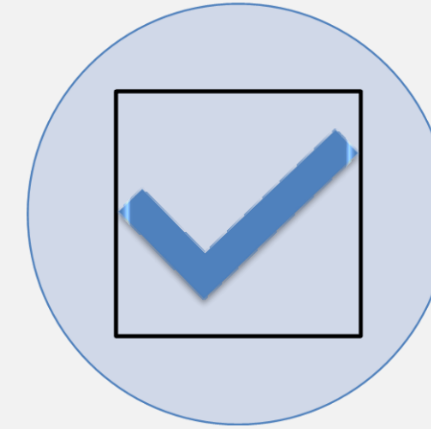
Şayet önce VUK/G.32 Tek Seferlik Yeniden Değerleme sonra VUK 298/Ç Yeniden değerlendirme Yapmış olsaydı Enflasyon Muhasebesinde bir kaybı olmayacaktı..

Pasif Kalemlere Ait Enflasyon Fark Hesabında Yer Alan Değerlerin İşletmeden Çekilmesi Durumu Nedir? Çekilirse Vergi Var!!

Parasal olmayan pasif kalemler arasında yer alan “avans ve depozitolar, hak edişler, kar yedekleri ve özel fonlar (sabit kıymet yenileme fonu gibi)” hariç olmak üzere; pasif kalemlere ait enflasyon fark hesapları, herhangi bir suretle başka bir hesaba nakledildiği veya işletmeden çekildiği takdirde, bu işlemlerin yapıldığı **dönemin kazancı ile ilişkilendirilmeksizin, bu dönemde vergiye tabi tutulur.**

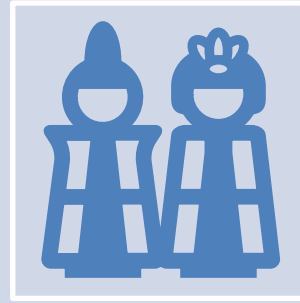

Ancak öz sermaye kalemlerine ait enflasyon farkları düzeltme sonucu oluşan geçmiş yıl zararlarına mahsup edilebilir veya kurumlar vergisi mükelleflerince sermayeye ilave edilebilir; bu işlemler kar dağıtımı sayılmaz.

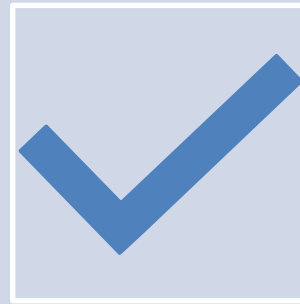

Enflasyon Düzeltilmesine Tabi Tutulmuş Bilançoda Yer Alan Parasal Olmayan Kalemlerin Daha Sonra Elden Çıkarılması Durumunda Vergi Var mı ?

Hayır YOK! 213 sayılı Kanunun mükerrer 298 inci maddesinin (A) fıkrasının (1) numaralı bendi hükmü uyarınca, **enflasyon düzeltmesine tâbi tutulan parasal olmayan kıymetlerin elden çıkarılması halinde, bunlara ilişkin enflasyon düzeltme farkları maliyet olarak dikkate alınacaktır. Bir başka ifadeyle satış tutarı yeni tutar üzerinden yapılacaktır.**

Ancak, düzeltme işlemine tabi tutulmuş olan 2023 hesap dönemi sonuna ait bilançoda yer alan parasal olmayan kıymetlerden **amortismanına tabi olmayan kıymetlerin, düzeltilmiş değerlerinin altında bir bedelle satılması halinde, düzeltme sonrası değerle, düzeltme öncesi değer arasındaki farka isabet eden zarar, gelir veya kurumlar vergisi matrahının tespitinde dikkate alınmayacaktır.**

2023 YILINDA YAPILAN ENFLASYON DÜZELTMESİ SONUCUNDA OLUŞAN KAR'LAR 2024 YILINDA VERGİLENDİRİLECEKMİ ?

HAYIR.. 2023 hesap dönemine ait düzeltme öncesi geçmiş yıl ve/veya carî dönem ticari zararının bulunması ve **düzeltilme sonrasında geçmiş yıl karı oluşması halinde, söz konusu geçmiş yıl karı vergiye tabi tutulmayacak**, herhangi bir suretle başka bir hesaba nakledildiği veya işletmeden çekildiği takdirde bu işlemlerin yapıldığı dönemlerin kazancı ile ilişkilendirilmeksizin bu dönemde vergiye tabi olacaktır.

* 2023 hesap dönemine ait düzeltme neticesinde oluşan geçmiş yıl karının kurumlar vergisi mükelleflerince sermayeye ilave edilmesi mümkün olup, bu işlem kar dağıtımı sayılmayacaktır.

2023 Hesap Döneminden Sonra İşi Bırakma, Tasfiye, Devir, Birleşme, Nev'i Değişirme Hallerinde 2023 Hesap Dönemi Sonuna Ait Bilançonun Düzeltilmesi

Mükellefler 2024 hesap dönemine ait düzeltme işlemlerini, farklı bir düzenleme olmaması kaydıyla, enflasyon düzeltmesine tabi tutulmuş 2023 hesap dönemi sonuna ait bilançoda yer alan düzeltilmiş değerler üzerinden yapacaklardır.

2023 hesap dönemi sonundan önce tasfiye kararı alınarak bu tarihten önce tasfiyenin sonuçlandırıldığı durumlarda, 2023 hesap dönemi sonuna ait bilançonun düzeltilmesi söz konusu olmayacaktır. Ancak, tasfiyenin 2023 hesap döneminden sonra sonuçlanması halinde, 2023 hesap dönemi sonuna ait bilanço düzeltililecektir.

2024 hesap dönemi içerisinde işin bırakılması halinde, yeni hesap dönemine ilişkin olarak ortaya çıkan ve kıst dönem için beyanname verilmesini gerektiren bir durumun oluşması nedeniyle 2023 hesap dönemi sonuna ait bilançonun enflasyon düzeltmesine tabi tutulması gerekmektedir.

2023 hesap dönemi sonundan sonra 5520 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde gerçekleşen devir ve birleşme hallerinde, devir veya birleşmenin bünyesinde gerçekleştiği kurum, ortadan kalkan şirketin 2023 hesap dönemi sonuna ait bilançosunu enflasyon düzeltmesine tabi tutacaktır.

2023 hesap dönemi sonundan sonra gerçekleşen nev'i değişikliği hallerinde, nev'i değişikliği nedeniyle tüzel kişiliği sona eren kurumun, 2023 hesap dönemi sonuna ait bilançosunun düzeltilmesi gerekmektedir.

Enflasyon Düzeltmesi Sonucu 2023 Yılını İzleyen Dönem Başlangıç Değerleri Ne Olacaktır?

2023 hesap dönemi sonuna ait bilançonun düzeltilmesi sonucu hesaplanan tutarlar, izleyen dönemde enflasyon düzeltmesi yapıp yapılmayacağına bakılmaksızın, izleyen dönemin başlangıç değerleri olarak dikkate alınır.

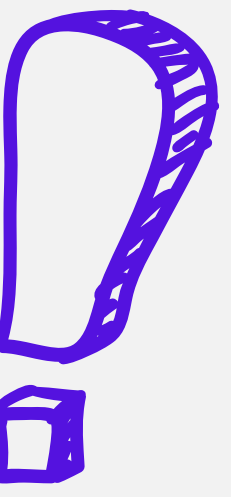
Enflasyon düzeltme şartlarının varlığına bağlı olarak, 1/1/2024 tarihinden sonraki (1/1/2024 tarihinden itibaren başlayan) döneme ait düzeltme işlemleri, enflasyon düzeltmesine tabi tutulmuş 31/12/2023 tarihli bilançoda yer alan düzeltilmiş değerler üzerinden yapılır.

İzleyen hesap döneminde amortismanlar ve itfa payları, düzeltilmiş değerler üzerinden hesaplanmaya başlanır.

Enflasyon Muhasebesi ile 2023 Mali Tablolarının Düzeltilmesinin Oluşturacağı Sonuç

VUK geçici 33 üncü maddesine göre, 2023 yılı mali tabloları herhangi bir şarta bağlı olmaksızın enflasyon düzeltmesine tabi tutulacak.

Bu düzeltme 2023 yılı mali karı veya zararına bir etki yaratmayacak.

Ancak yasal kayıtlarda 2024 yılı başından itibaren düzeltilmiş değerler dikkate alınmaya başlanacak.

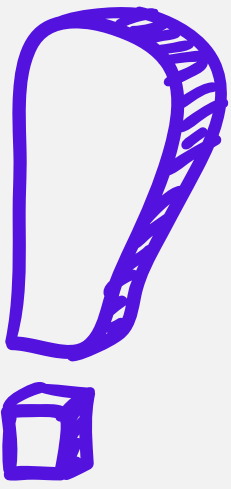

Bu çerçevede, 2024 yılı başından itibaren amortismanlar düzeltilmiş değerler üzerinden ayrılacak ve satılan stoklar (ve diğer düzeltmeye tabi varlıklar) düzeltilmiş değerler üzerinden maliyete intikal ettirilecek.

Buna göre, 2023 yılı mali tablolarında yapılacak düzeltme işlemleri mükelleflere ilave bir vergi maliyeti getirmediğinden ve 2024 yılından itibaren mükellefler lehine sonuç ile vergi gelirlerini azaltıcı etki yapacaktır.

ENFLASYON MUHASEBESİ İLE 2024-2025 YILLARI MALİ TABLOLARININ DÜZELTMEMEYE TABİ TUTULMASININ OLUŞTURACAĞI SONUÇ

Eğer aksi bir yasal düzenleme olmazsa 2024 ve 2025 yılında da enflasyon düzeltmesi şartları %100'e yakın bir ihtimalle sağlanacak ve bu yıllarda da enflasyon düzeltmesi yapmamız gerekecek.

2024 ve 2025 yıllarında yapılacak enflasyon düzeltmesi, 2023 yılında yapılacak düzeltmeden farklı olarak ilgili yıllar gelir/kurumlar vergisi matrahlarını etkileyecek.

Dolayısıyla, enflasyon düzeltmesinin vergi gelirlerine olan etkisi değerlendirilirken vergili olarak yapılacak bu düzeltmelerin getireceği sonuçları da dikkate almak gerekir.

2024 ve 2025 yıllarında yapılacak enflasyon düzeltmesinde, bilançonun aktif ve pasifinde yer alan parasal olmayan kıymetlerin düzeltmeye esas değerleri belirlenen düzeltme katsayılarıyla çarpılıyor ve ortaya çıkan farkların net değeri dönem kar veya zararına ekleniyor.

2024 ve 2025 yıllarında yapılacak enflasyon düzeltmesinde; bilançoda parasal olmayan pasif kıymetlerin toplam tutarı, parasal olmayan aktif kıymetlerin toplam tutarından daha yüksek olursa, cari dönem vergili enflasyon düzeltmesi gider (zarar) yönlü bir etkiye neden oluyor.

2024 ve 2025 yıllarında yapılacak enflasyon düzeltmesinde; bilançoda parasal olmayan aktif kıymetlerin toplam tutarı, parasal olmayan pasif kıymetlerin toplam tutarından daha yüksek olursa, cari dönem düzeltmesi gelir (kar) yönlü bir etkiye neden oluyor.

ENFLASYON DÜZELTMESİ BAŞLAMADAN NELER YAPABİLİRİZ ?

ENFLASYON DÜZELTMESİNDE BAZI SORULAR

Soru ?2023 yılında enflasyon Muhasebesi ile düzeltilen ATİK'ler için 2023 yılında hangi değerler ile amortisman ayrılacak?

Cevap: Düzeltme öncesi değerlerden ayrılacak 2024 yılında ise yeni değerler üzerinden amortisman ayrılacaktır.

Soru ? 2023 yılında oluşan Kar veya Zarar 2023 yılına etkisi olacak mı ?

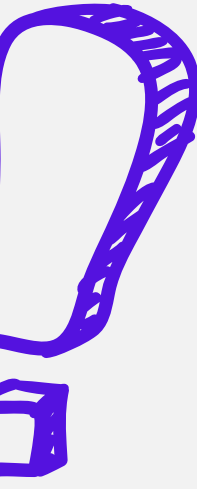
Cevap: Hayır olmayacak, 570/580 hesabı ile devredecek.

Soru? 2023 yılında kapanan işyerleri şirketler bilanço usulüne tabi firmalar için Enflasyon Düzeltmesi yapılacak mı?

Cevap: Hayır 31.12.2023 tarihinden önce kapananlar için Enflasyon Düzeltmesi Yapılmayacaktır.

Enflasyon Muhasebesinin Uygulanmaması Durumunda Cezai Yaptırım Varmıdır?

Enflasyon düzeltme işleminin yapılmamasının müeyyidesi;

213 sayılı Kanunun enflasyon düzeltmesine ilişkin hükümleri esas itibarıyla değerlendirilerek, bu nedenle, enflasyon düzeltmesi yapmak zorunda olan mükelleflerin düzeltme işlemini yapmaması, değerlendirme işleminin usulüne göre yapılmaması hükmünde olup cezai müeyyide de aynı yönde uygulanır.

Enflasyon düzeltmesine ilişkin işlemlere paralel olarak Tekdüzen Hesap Planında yapılan düzenlemelerin yer aldığı 12 Sıra No.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ile belirlenen muhasebe usul ve esaslarına uyulmaması durumunda, 213 sayılı Kanunun ilgili hükümleri uyarınca gerekli cezai işlemler uygulanır.

ENFLASYON DÜZELTMESİ KAPSAMLI BİLANÇO ÖRNEĞİ

X A.Ş. 31.12.2023 TARİHLİ DÜZELTME ÖNCESİ BİLANÇOSU

AKTİF		PASİF	
102 Bankalar	1.100.000	300 Banka Kredileri	500.000
120 Alıcılar	2.500.000	320 Satıcılar	500.000
128 Şüp.Tic. Alacaklar	220.000	340 Alınan Sipariş Avansları	400.000
129 Şüp. Tic Alacak. Karşılığı	120.000	372 Kıdem Tazminatı Karşılığı	300.000
135 Personelden Alacaklar	130.000	500 Sermaye	2.500.000
152 Mamuller	2.000.000	520 Hisse Senedi İhraç Primleri	500.000
159 Verilen Sipariş Avansları	600.000	540 Yasal Yedekler	200.000
181 Gelir Tahakkukları	80.000	549 Özel Fonlar	2.100.000
190 Devreden KDV	20.000	-VUK Geçici 32 Fonu	600.000
242 İştirakler	450.000	-VUK Mük. 298 Ç Fonu	400.000
252 Binalar	1.000.000	-VUK Emtia Artış Fonu	200.000
254 Taşıtlar	200.000	-VUK Varlık Barişi (Nakit)	400.000
255 Demirbaşlar	100.000	-Vuk Arge İndirimi	500.000
257 Birikmiş Amortismanlar	300.000	570 Geçmiş Yıl Karı	400.000
260 Haklar	20.000	590 Dönem Net Karı	600.000
AKTİF TOPLAM	8.000.000	PASİF TOPLAM	8.000.000

**Aralık Yi-Üfe değeri 3.000 olarak alınmış olup, kolaylık olması açısından bazı rakamlar yuvarlanmıştır. Örnek bilanço YMM Mehmet ÇAĞLAR üstada aittir.

1. ADIM: ENFLASYON DÜZELTMESİNE TABİ TUTULACAK PARASAL OLMAYAN KALEMLER TESPİT EDİLECEKTİR

- *Avanslar esas itibariyle parasal bir mahiyet taşımakla birlikte, ilgili olduğu kıymete bağlı olarak parasal olmayan kıymet de olabilmekte, parasal olmayan bir mahiyet taşıması durumunda da düzeltmeye tabi tutulmaları gerekmektedir. Örneğin verilen avans malın teslim tarihine kadar fiyat artışından etkilenmeyip malın teslimini artı bir ödeme olmadan mümkün kılıyorsa bu avans kalemi parasal olmayan bir kalemdir. Verilen avans malın teslim tarihine kadar fiyat yükselmesinden etkilenip ve (teslim tarihinde) aynı malı satın alamıyor ve malın teslimi verilen bu avansla mümkün değilse bu avans kalemi satın alma gücünü kaybetmiştir ve parasal bir kalemdir. Örnekte 159 Verilen Sipariş Avansları parasal olmayan bir kalem olarak değerlendirilmiştir ve enflasyon düzeltmesine tabi tutulacaktır. 340 Alınan Sipariş Avansları ise parasal bir kıymet olarak dikkate alınmıştır ve enflasyon düzeltmesine tabi tutulmayacaktır.
- **Taslak tebliğe göre bazı fonlar parasal olmayan kıymet olarak dikkate alınacak ve enflasyon düzeltmesine tabi tutulacaktır. Buna göre kayıtlarda yer almayan emtianın kayda alınmasına ilişkin olarak oluşturulan karşılık hesapları, 5746 sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanununun 3 üncü maddesi kapsamında oluşturulan fon hesapları, yenileme fonları enflasyon düzeltmesine tabi tutulacaktır.
- VUK Mük. 298/Ç, Geçici 31 ve Geçici 32 kapsamında oluşan fonlar ise Enflasyon Düzeltme Hesabına aktarılacak suretiyle geçmiş yıllar karları veya zararları hesabıyla ilişkilendirilecektir. Düzeltme öncesi "Geçmiş Yıllar Karları", "Geçmiş Yıllar Zararları" ve "Dönem Net Karı (Zararı)" hesapları da aynı şekilde işleme tabi tutulacaktır. Kısacası bu hesaplar enflasyon değerlemesine tabi tutulmayacak olup, doğrudan 698 Enflasyon Düzeltme Hesabına aktarılacak suretiyle geçmiş yıl karlarına aktarılacak suretiyle kapatılacaktır.
- Bundan önceli uygulamada aksi belirtilmediği takdirde özkaynak kalemleri parasal olmayan varlık olarak adlandırılmaktaydı. Taslak tebliğde ise nakit varlık getirilmesi suretiyle yararlanılan varlık barışı kapsamında kaydedilen fonlar parasal varlık olarak görülmüştür. Ayrıca Arge çalışmaları çerçevesinde hibe olarak alınan fonlarda parasal varlık sayılacaktır.

PARASAL OLMAYAN KALEMLER

152 Mamuller

159 Verilen Sipariş Avansları*

242 İştirakler

252 Binalar

254 Taşıtlar

255 Demirbaşlar

257 Birikmiş Amortismanlar

260 Haklar

500 Sermaye

520 Hisse Senedi İhraç Primleri

540 Yasal Yedekler

549 Özel Fonlar**

2.ADIM: ENFLASYON DÜZELTMESİNE TABİ TUTULACAK PARASAL OLMAYAN KALEMLERİN ENFLASYON DÜZELTMESİNE TABİ TUTULACAK OLAN DEĞERİ TESPİT EDİLECEKTİR

PARASAL OLMAYAN KALEMLER

	DEĞERİ
152 Mamuller	2.000.000
159 Verilen Sipariş Avansları	600.000
242 İştirakler	450.000
252 Binalar	1.000.000
254 Taşıtlar	200.000
255 Demirbaşlar*	90.000
257 Birikmiş Amortismanlar	300.000
260 Haklar	20.000
500 Sermaye	2.500.000
520 Hisse Senedi İhraç Primleri	500.000
540 Yasal Yedekler	200.000
549 Özel Fonlar**	700.000

- X A.Ş.'nin parasal olmayan kalemlerinin enflasyon düzeltmesine tabi tutulacak olan değerleri aşağıdaki gibidir:
- *Demirbaşların değeri 100.000 TL olmasına rağmen 10.000 TL Reel Olmayan Finansman Maliyeti bu değer içerisinde yer aldığı için enflasyon düzeltmesine tabi değer hesaplanırken bu tutar dikkate alınmayacaktır.
- **Özel fonlar içerisinde yer alan parasal olmayan kalemlerin neler olduğu 1 inci bölümde yer almaktadır.

3. ADIM ENFLASYON DÜZELTMESİNE AİT KAT SAYILAR BULUNACAK VE İLGİLİ HESAPLAMALAR

A-STOKLAR/Mamuller

Mamullerin değeri 2.000.000 TL'dir. İşletme mamullerin enflasyon düzeltmesini gerçekleştirirken toplulaştırılmış yöntemlerden **basit ortalama yöntemi seçmiştir.**

Eylül 2023 Üretici Fiyat Endeksi 2.750

Aralık 2023 Üretici Fiyat Endeksi 3.000 Düzeltme Ortalama Kat Sayısı $3.000 / (3.000 + 2.750) / 2 = 1,044$

Enflasyon Düzeltmesine Tabi Tutulmuş Yeni Değer $2.000.000 * 1,044 = 2.088.000$

Enflasyon Düzeltmesi Farkı 88.000

• Muhasebe Kaydı

152 Mamuller 88.000

88.000

698 Enflasyon Düzeltme Hesabı

- **B-Verilen Sipariş Avansları**
- Verilen sipariş avansları için ödeme tarihi 15.08.2023 tarihidir. Ağustos 2023 Üretici Fiyat Endeksi 2.659
- Aralık 2023 Üretici Fiyat Endeksi 3.000 Düzeltme Kat Sayısı $3.000/2.659 = 1,12$
- Enflasyon Düzeltmesine Tabi Tutulmuş Yeni Değer $600.000 * 1,12 = 672.000$
- Enflasyon Düzeltmesi Farkı 72.000

- Muhasebe Kaydı

159 Verilen Sipariş Avansları	72.000	
		698 Enflasyon Düzeltme Hesabı
		72.000

- **C-İştirakler**

- ABC A.Ş., iştirak etmiş olduğu şirketin sermaye artırımına katılmış olup, söz konusu bedelleri 12.09.2021 tarihinde ödemiştir.

- Eylül 2021 Üretici Fiyat Endeksi 741,58

- Aralık 2023 Üretici Fiyat Endeksi 3.000

Düzeltilme Kat Sayısı $3.000/741,58 = 4,05$,

- Enflasyon Düzeltmesine Tabi Tutulmuş Yeni Değer $450.000 * 4,05 = 1.822.500$

- Enflasyon Düzeltmesi Farkı 1.372.500

- **Muhasebe Kaydı**

242	1.372.500	
İştirakler		
	698 Enflasyon Düzeltme Hesabı	1.372.500

D-Binalar ve Amortismanları

İşletme aktifinde yer alan binalarını VUK Geçici 32 nci maddesi kapsamında yeniden değerlemiştir. Yeniden değerlemenin ilgili olduğu dönem 31.12.2022 tarihidir. (Düzeltilme kat sayısı belirlenirken geçici 32 ve/veya mükerrer 298 inci maddenin (Ç) fıkrası kapsamında yeniden değerlendirme yapılmış iktisadi kıymetlerde, yeniden değerlemenin ilgili olduğu dönemin son günü dikkate alınır. Eğer bu kıymet için Vuk Mük. 298/Ç kapsamında 2023/3 üncü geçici vergi döneminde değerlendirme yapılmış olsaydı düzeltme kat sayısının hesaplamasında Eylül/2023 dönemini dikkate alacaktık.)

Aralık 2022 Üretici Fiyat Endeksi 2.021,19

Aralık2023 Üretici Fiyat Endeksi 3.000 Düzeltme

Kat Sayısı $3.000/2.021,19=1,48$ Enflasyon Düzeltmesine

Tabi Tutulmuş Yeni Değer $1.000.000 * 1,48 = 1.480.000$

Enflasyon Düzeltmesi Farkı 480.000

Muhasebe Kaydı

252 Binalar	480.000	/	
	698 Enflasyon Düzeltme Hesabı		480.000
		/	

Binalar Amortisman Düzeltmesi

Binalar için ayrılan amortisman tutarı 200.000 TL'dir.

Binanın Yeni Değeri 1.480.000

Binanın Eski Değeri 1.000.000

Bina Artış Tutarı 480.000

Artış Oranı %48

Artırılacak Bina Amortismanı $200.000 * \% 48 = 96.000$

/

698 Enflasyon Düzeltme Hesabı	96.000
-------------------------------	--------

257 Birikmiş Amortismanlar 96.000

/

E-Taşıtlar

Taşıtların deftere kayıt tarihi 12.09.2021'dir ve değeri 200.000 TL'dir. Ayrıca 50.000 TL Amortisman ayrılmıştır.

Eylül 2021 Üretici Fiyat Endeksi 741,58

Aralık 2023 Üretici Fiyat Endeksi 3.000

Düzeltilme Kat Sayısı $3.000/741,58 = 4,04$ Enflasyon

Düzeltilmesine Tabi Tutulmuş Yeni Değer $200.000 * 4,04 = 808.000$

Enflasyon Düzeltmesi Farkı 608.000

Muhasebe Kaydı

<hr/>	
254 Taşıtlar	608.000
<hr/>	
698 Enflasyon Düzeltme Hesabı	608.000
<hr/>	

Amortisman Düzeltmesi

Taşıtlar için ayrılan amortisman tutarı 50.000 TL'dir.

Taşıtların Yeni Değeri 808.000

Taşıtların Eski Değeri 200.000

Taşıtların Artış Tutarı 608.000

Artış Oranı % 304

Artırılacak Taşıtların Amortismanı $50.000 * \% 304 = 152.000$

<hr/>	
698 Enflasyon Düzeltme Hesabı	152.000
<hr/>	
257 Birikmiş Amortismanlar	152.000
<hr/>	

F-Demirbaşlar

Demirbaşların deftere kayıt tarihi 12.11.2022'dir. Kayıt değeri her ne kadar 100.000 TL olsa bile maliyet değerinin içerisinde faiz giderleri olduğu için reel olmayan finansman maliyeti hesaplaması yapılmış ve bu tutarın 10.000 TL olduğu görülmüştür. Enflasyon düzeltmesi yaparken bu tutarın dikkate alınmaması gerekmektedir. Ayrılan amortisman tutarı ise 50.000 TL'dir.

Kasım 2022 Üretici Fiyat Endeksi 2.026,08

Aralık 2023 Üretici Fiyat Endeksi 3.000

Düzeltilme Kat Sayısı $3.000/2026,08 = 1,48$ Enflasyon
Düzeltilmesine Tabi Tutulmuş Yeni Değer $90.000 * 1,48 = 133.200$

Enflasyon Düzeltmesi Farkı $133.200 - 100.000 = 33.200$

Muhasebe Kaydı

255 Demirbaşlar 33.200

698 Enflasyon Düzeltme Hesabı 33.200

Amortisman Düzeltmesi

Demirbaşlar için ayrılan amortisman tutarı 50.000 TL'dir.

Demirbaşın Yeni Değeri 133.200

Demirbaşın Eski Değeri 100.000

Demirbaş Artış Tutarı 33.200

Artış Oranı % 33,2

Artırılacak Demirbaş Amortismanı $50.000 * \% 33,2 = 16.600$

Muhasebe Kaydı

698 Enflasyon Düzeltme Hesabı 16.600

257 Birikmiş Amortismanlar 16.600

Not: Maliyet bedelinden düşülen reel olmayan finansman maliyetinden amortisman ayrılmamış tutar, 2024 ve sonraki hesap dönemlerinde 5 yılda ve eşit taksitler halinde dönem kazancının tespitinde beyanname üzerinde indirim konusu yapılmak suretiyle gider olarak dikkate alınabilecektir.

G-Haklar

Haklar hesabında yer alan gayrimaddi hakların deftere kayıt tarihi 03.08.2022 tarihidir. Ağustos 2022 Üretici Fiyat Endeksi 1.780,05

Aralık 2023 Üretici Fiyat Endeksi 3.000
Düzeltilme Kat Sayısı $3.000/1.780,05=1,69$

Enflasyon Düzeltmesine Tabi Tutulmuş
Yeni Değer $20.000*1,69 = 33.800$

Enflasyon Düzeltmesi Farkı 13.800

Muhasebe Kaydı

260 Haklar 13.800
698 Enflasyon Düzeltme Hesabı
13.800

Amortisman Düzeltmesi

Haklar için amortisman ayrılmamıştır. Ancak Ayrılması gereken amortisman tutarı ise 8.000 TL'dir. (Bir önceki taslak tebliğde kanuni süresinde ayrılmayan amortisman tutarları ayrılmış olarak kabul ediliyordu. Daha önceki uygulamada bu yöndeydi. Son taslak Tebliğde ise bu ibare yer almıyor. Önceki uygulamanın devam etme ihtimaline karşı örnek aşağıdaki şekilde yapılmıştır. Eğer son taslak tebliğde konu ile ilgili değişiklik olmazsa amortismanlara ilişkin herhangi bir düzeltme olmayacaktır.) Ayrılması gereken amortisman tutarı ise 8.000 TL'dir.

Hakların Yeni Değeri 33.800

Demirbaşın Eski Değeri 20.000

Demirbaş Artış Tutarı 13.800

Artış Oranı % 69

Artırılacak Demirbaş Amortismanı $8.000 * \% 69 = 5.520$

Muhasebe Kaydı

698 Enflasyon Düzeltme Hesabı 5.520

268 Birikmiş Amortismanlar 5.520

H-Sermaye

X İşletmesinin sermayesi 2.500.000 TL'dir.

500.000 TL sermaye işletme kuruluşunda ödemiştir. Tahsil tarihi 19.07.2021 tarihidir.

2.000.000 TL sermaye ise kar yedeklerinin sermayeye eklenmesi suretiyle oluşmuştur. Artırılan

2.000.000 TL sermayenin tescil tarihi ise 19.01.2023 tarihidir. 500.000 TL sermaye artırımını için:

Temmuz 2021 Üretici Fiyat Endeksi 710,61

Aralık 2023 Üretici Fiyat Endeksi 3.000

Düzeltilme Kat Sayısı $3.000/710,61 = 4,22$

Enflasyon Düzeltmesine Tabi Tutulmuş Yeni Değer $500.000 * 4,22 = 2.110.000$

Enflasyon Düzeltmesi Farkı 1.610.000

2.000.000 TL sermaye artırımını için:

Ocak 2023 Üretici Fiyat Endeksi 2.105,17

Aralık 2023 Üretici Fiyat Endeksi 3.000 Düzeltme Kat Sayısı $3.000/2.105,17 = 1,43$

Enflasyon Düzeltmesine Tabi Tutulmuş Yeni Değer $2.000.000 * 1,43 = 2.860.000$

Enflasyon Düzeltmesi Farkı 860.000

Muhasebe Kayıtları

698 Enflasyon Düzeltme Hesabı 2.470.000

502 Sermaye Düzeltmesi Olumlu Farkı 2.470.000

I-Hisse Senedi İhraç Primleri

Hisse senedi ihraç primlerinin tahsil tarihi 12.12.2021 tarihidir. Aralık 2021 Üretici Fiyat Endeksi 1.022,25

Aralık2023 Üretici Fiyat Endeksi 3.000 Düzeltme Kat Sayısı $3.000/1.022,25 = 2,93$ Enflasyon Düzeltmesine Tabi Tutulmuş Yeni Değer $500.000*2,93= 1.465.000$

Enflasyon Düzeltmesi Farkı 965.000

Muhasebe Kaydı

698 Enflasyon Düzeltme Hesabı 965.000

520 Hisse Senedi İhraç Primleri 965.000

J-Yasal Yedekler

Yasal yedeklerin ayrılma tarihi 12.09.2022'dir.

Eylül 2022 Üretici Fiyat Endeksi 1.865,09

Aralık2023 Üretici Fiyat Endeksi 3.000

Düzeltme Kat Sayısı $3.000/1.865,09= 1,61$

Enflasyon Düzeltmesine Tabi Tutulmuş Yeni

Değer $200.000*1,61= 322.000$

Enflasyon Düzeltmesi Farkı 122.000

Muhasebe Kaydı

698 Enflasyon Düzeltme Hesabı 122.000

540 Yasal Yedekler 122.000

K-Özel Fonlar MDV Fonları

-VUK Geçici 32 ve VUK mük 298/ç kapsamında oluşan fonlar için yapılması gereken muhasebe kaydı:

Tebliğe göre (taslak) hesapların bakiyesi Enflasyon Düzeltme Hesabına aktarılacak suretiyle geçmiş yıllar karları veya zararları hesabıyla ilişkilendirilecektir.

Muhasebe Kaydı

522 Maddi Duran Varlık Fon 1.000.000
698 Enflasyon Düzeltme Hesabı
1.000.000

İşletmede Yer Aldığı Halde Kayıtlarda Yer Almayan Emtianın Kayıtlara Alınması Sonucu Oluşan Fon

İşletme 7440 sayılı Kanun hükümlerinden yararlanmış 15.04.2023 tarihinde bildirimde bulunmuş ve aynı tarihte ilgili muhasebe kaydını atmıştır.

Nisan2023 Üretici Fiyat Endeksi 2.164,94

Aralık2023 Üretici Fiyat Endeksi 3.000 Düzeltme Kat Sayısı 3.000/2.164 = 1,38 Enflasyon

Düzeltmesine Tabi Tutulmuş Yeni Değer 200.000*1,38= 276.000

Enflasyon Düzeltmesi Farkı 76.000

Muhasebe Kaydı

698 Enflasyon Düzeltme Hesabı 76.000
549 Özel Fonlar 76.000

-Varlık Barışı Fonu

İşletme Kurumlar Vergisi Kanunu'nun Geçici 15'inci maddesi kapsamında varlık barışı hükümlerinden yararlanmış olup yurt dışında bulunan nakdini beyan etmiştir. Söz konusu tutar için de özkaynaklarında fon ayırmıştır. Tebliğ taslağına göre bu tutar parasal **bir varlık olduğu için değerlemeye tabi tutulmayacaktır.**

-Arge İndirimi Sonucu Oluşan Fon

İşletme 2022 hesap döneminde Arge indiriminden yararlanmış ve 5746 sayılı Kanun gereği de 2023 yılında özel fon ayırmıştır. Özel fonun ayrıldığı tarih 03.03.2023 tarihidir.

Mart 2023 Üretici Fiyat Endeksi 2.147,44

Aralık2023 Üretici Fiyat Endeksi 3.000 Düzeltme Kat Sayısı

$3.000/2.147,44 = 1,40$ Enflasyon Düzeltmesine Tabi Tutulmuş

Yeni Değer $500.000 * 1,40 = 700.000$

Enflasyon Düzeltmesi Farkı 200.000

Muhasebe Kaydı

698 Enflasyon Düzeltme Hesabı 200.000

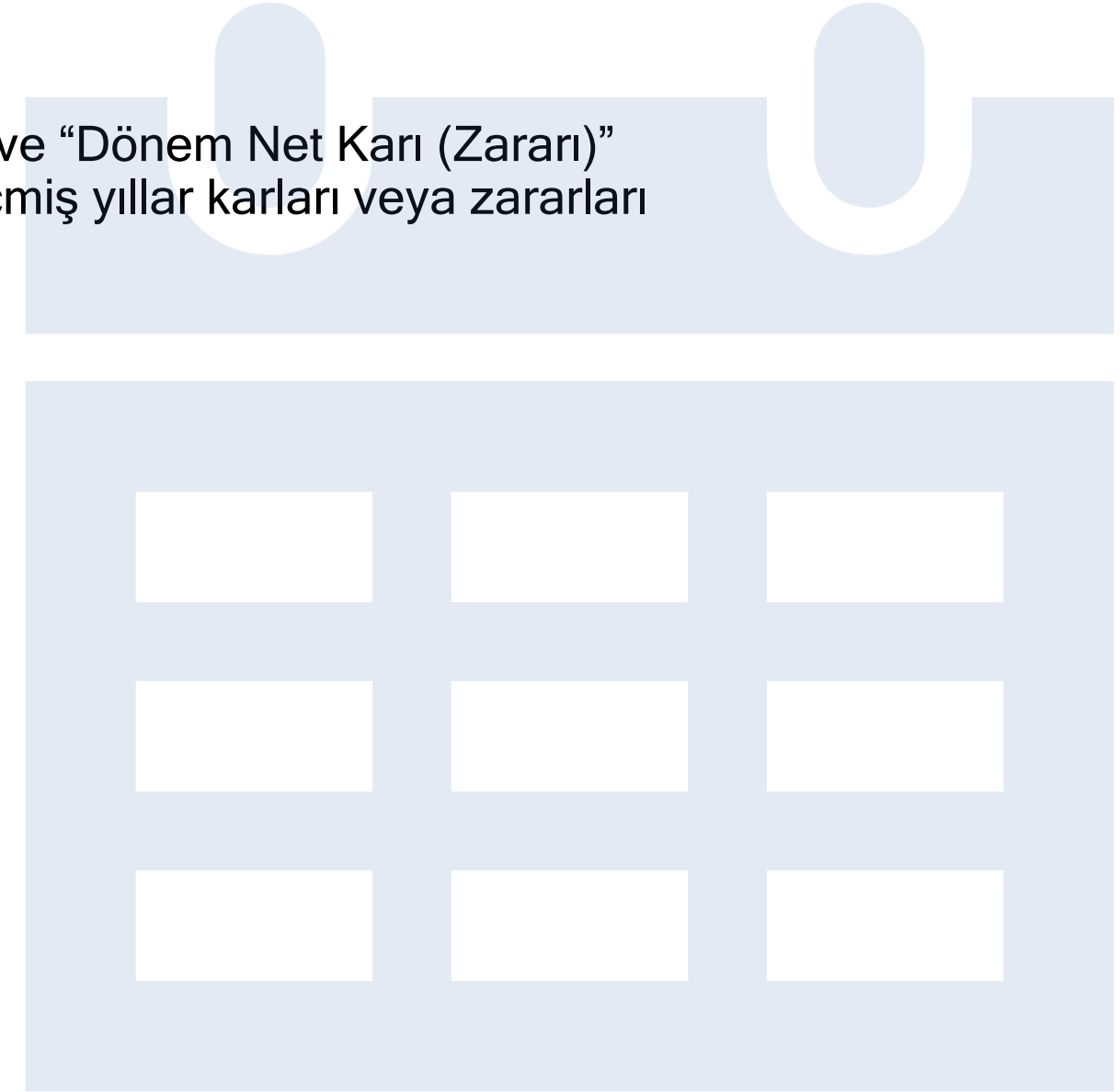
549 Özel Fonlar 200.000

•-Geçmiş Yıl Karları ile Dönem Net Karının Kapatılması

- Düzeltme öncesi “Geçmiş Yıllar Karları”, “Geçmiş Yıllar Zararları” ve “Dönem Net Karı (Zararı)” hesapları da Enflasyon Düzeltme Hesabına aktarılmak suretiyle geçmiş yıllar karları veya zararları hesabıyla ilişkilendirilir.

<hr/>	
570 Geçmiş Yıl Karları	400.000
<hr/>	
698 Enflasyon Düzeltme Hesabı	400.000
<hr/>	
<hr/>	
590 Dönem Net Karı	600.000
698 Enflasyon Düzeltme Hesabı	600.000
<hr/>	

ENFLASYON MUHASEBESİ UYGULAMASI SONRASI İKTİSADİ KIYMETLERİN YENİ DEĞERLERİ

Enflasyon muhasebesi uygulaması sonrasında iktisadi kıymetlerin yeni ve eski değerleri aşağıdaki gibidir:

İktisadi Kıymet	Enflasyon Düzeltmesi Öncesi Değeri	Enflasyon Düzeltmesi Sonrası Değeri	Enflasyon Farkı
152 Mamuller	2.000.000	2.088.000	88.000
159 Verilen Sipariş Avansları	600.000	672.000	72.000
242 İştirakler	450.000	1.822.500	1.372.500
252 Binalar	1.000.000	1.480.000	480.000
254 Taşıtlar	200.000	808.000	608.000
255 Demirbaşlar	90.000	133.200	43.200
257 Birikmiş Amortismanlar	300.000	564.600	264.600
260 Haklar	20.000	33.800	13.800
268 Birikmiş Amortismanlar*	0,00	5.520	5.520
500 Sermaye	2.500.000	4.970.000	2.470.000
520 Hisse Senedi İhraç Primleri	500.000	1.465.000	965.000
540 Yasal Yedekler	200.000	322.000	122.000
549 Özel Fonlar**	700.000	976.000	276.000

*Düzeltilme öncesi bilançoda 268 Birikmiş Amortismanlar Hesabı yer almıyordu. Önceki uygulama neticesinde oluşabilecek kayıt gösterilmiştir. Tebliğin nihai haline göre işlem yapılması gerekmektedir.

****Özel fonların değeri daha fazla olmasına rağmen enflasyon muhasebesine tabi tutulacak olan fonlar dikkate alınmıştır. Bu fonlar 7440 sayılı Kanun çerçevesinde işletmede yer aldığı halde kayıtlarda yer almayan stokların beyanı ile Arge indirimi sonucu kayıtlara alınması gereken fonlardır.**

İktisadi Kıymet	Enflasyon Düzeltmesi Öncesi Değeri	Kapanış Kaydı Değeri	698 No.lu Hesaba Aktarılan Tutar
549 Özel Fonlar*	1.000.000	0,00	1.000.000
570 Geçmiş Yıl Karı**	400.000	0,00	400.000
590 Dönem Net Karı**	600.000	0,00	600.000

***Özel fonlar hesabında yer alan ve Vuk Mük 298/ç ve Geçici 32 nci madde kapsamında oluşan fonlar dikkate alınmıştır ve 698 Eflasyon Düzeltme Hesabına aktarılmıştır.**

****Düzeltme öncesi dönem net karı ile geçmiş yıl karı 698 Eflasyon Düzeltme Hesabına aktarılmıştır.**

698 ENFLASYON DÜZELTME HESABI

257 Birikmiş Amortismanlar	264.600	152 Mamuller	88.000
268 Birikmiş Amortismanlar	5.520	159 Verilen Sipariş Avansları	72.000
500 Sermaye	2.470.000	242 İştirakler	1.372.500
520 Hisse Senedi İhraç Primleri	965.000	252 Binalar	480.000
540 Yasal Yedekler	122.000	254 Taşıtlar	608.000
549 Özel Fonlar	276.000	255 Demirbaşlar	33.200
		260 Haklar	13.800
		549 Özel Fonlar	1.000.000
		570 Geçmiş Yıl Karı	400.000
		590 Dönem Net Karı	600.000
BORÇ TOPLAMI	4.103.120	ALACAK TOPLAMI	4.667.500
		ALACAK KALANI	564.380

Kalan 564.380 TL 570 Geçmiş Yıl Karlarına aktarılacaktır. Enflasyon muhasebesi sonrası oluşan kar veya zarar vergiye tabi olmayacaktır.

698 Enflasyon Düzeltme **564.380**

Hesabı

570 Geçmiş Yıl Karları

564.380

• X A.Ş. 31.12.2023 ENFLASYON DÜZELTMESİ SONRASI OLUŞAN BİLANÇOSU

AKTİF		PASİF	
102 Bankalar	1.100.000	300 Banka Kredileri	500.000
120 Alıcılar	2.500.000	320 Satıcılar	500.000
128 Şüp.Tic. Alacaklar	220.000	340 Alınan Sipariş Avansları	400.000
129 Şüp. Tic Alacak. Karşılığı	120.000	372 Kıdem Tazminatı Karşılığı	300.000
135 Personelden Alacaklar	130.000	500 Sermaye	4.970.000
152 Mamuller	2.088.000	520 Hisse Senedi İhraç Primleri	1.465.000
159 Verilen Sipariş Avansları	672.000	540 Yasal Yedekler	322.000
181 Gelir Tahakkukları	80.000	549 Özel Fonlar	1.376.000
190 Devreden KDV	20.000	-VUK Geçici 32 Fonu	0,00
242 İştirakler	1.822.500	-VUK Mük. 298 Ç Fonu	0,00
252 Binalar	1.480.000	-VUK Emtia Fonu	276.000
254 Taşıtlar	808.000	-VUK Varlık Barışı (Para)	400.000
255 Demirbaşlar	133.200	-Vuk Arge İndirimi	700.000
257 Birikmiş Amortismanlar	564.600	570 Geçmiş Yıl Karı	0,00
260 Haklar	33.800	590 Dönem Net Karı	0,00
268 Birikmiş Amortismanlar*	5.520	570 Geçmiş Yıl Karı (Düzeltilme Sonrası)	564.380
AKTİF TOPLAM	10.400.000	PASİF TOPLAM	10.400.000

BU BİLANÇO 01.01.2024 TARİHLİ AÇILIŞ BİLANÇOSU OLACAKTIR

BİLANÇO DÜZELTME 2.ÖRNEĞİ;

X ŞİRKETİNİN 31/12/2023 TARİHLİ DÖNEM SONU DÜZELTME ÖNCESİ BİLANÇOSUNU			
AKTİF		PASİF	
Hazır Değerler	91.877	Mali Borçlar	150.000
Kasa	91.877	Banka Kredileri	150.000
Ticari Alacaklar	450.000	Ticari Borçlar	100.000
Alıcılar	450.000	Satıcılar	100.000
Maddi D. Varlıklar	858.123	Öz Kaynaklar	1.150.000
Tesis Makine ve Cihazlar	1.430.205	Sermaye	300.000
Demirbaşlar	715.103	MDV Yeniden Değerleme	781.085
Birikmiş Amortismanlar	1.287.185	Yasal Yedekler	68.915
AKTİF Toplam	1.400.000	PASİF Toplam	1.400.000

Söz konusu bilançonun enflasyon düzeltmesi aşağıdaki adımların izlenmesi ile gerçekleştirilecektir.

1. Adım:

Mali tabloda yer alan kıymetlerden hangilerinin parasal olmayan kıymet olduğu tespit edilecektir.

Parasal Kıymetler	Parasal Olmayan Kıymetler
Kasa	Tesis, Makine ve Cihazlar
Alıcılar	Demirbaşlar
Banka Kredileri	Birikmiş Amortismanlar
Satıcılar	Sermaye
	Yasal Yedekler

2. Adım:

Tespit edilmiş parasal olmayan kıymetlerin enflasyon düzeltmesinde dikkate alınacak tutarları bulunacaktır.

Tesis, Makine ve Cihazlar:	700.000 TL.
Demirbaşlar:	350.000 TL.
Birikmiş Amortismanlar:	1.287.185 TL.
Sermaye:	300.000 TL.
Yasal Yedekler:	68.915 TL.

3. Adım:

Parasal olmayan kıymetlerin düzeltilmiş tutarları bulunacaktır.

Bu kıymetlere ait düzeltme katsayıları aşağıdaki gibidir.

Tesis, Makine ve Cihazlar:	2,12692
Demirbaşlar:	2,67700
Sermaye:	2,74754
Yasal Yedekler:	1,49082

4. Adım Düzeltme katsayılarının, ait oldukları kıymetin düzeltmeye esas tutarı ile çarpılması suretiyle bulunan düzeltilmiş rakamlar da aşağıdaki gibi olacaktır.

Tesis, Makine ve Cihazlar:	2,12692	x	700.000	=	1.488.844
Demirbaşlar:	2,67700	x	350.000	=	936.950
Sermaye:	2,74754	x	300.000	=	824.262
Yasal Yedekler:	1,49082	x	68.915	=	102.740

Buna göre düzeltme farkları şu şekilde gerçekleşmiş olacaktır.

Tesis, Makine ve Cihazlar için:	1.488.844 - 1.430.205	=	58.639
Demirbaşlar için:	936.950 - 715.103	=	221.847
Birikmiş Amortismanlar için:	1.455.377 - 1.287.185	=	168.192
Sermaye için:	824.262 - 300.000	=	524.262
Yasal Yedekler için:	102.740 - 68.915	=	33.825

Söz konusu bu farklara ait yevmiye defteri kayıtları da aşağıdaki gibi olacaktır.

BORÇ HESABI	ALACAK HESABI	BORÇ	ALACAK
253 Tesis, Cihaz(Enflasyon Farkı)		58.639	
	698 Enflasyon Düzeltme Hesabı		58.639
255 Demirbaşlar (Enflasyon Farkı)		221.847	
	698 Enflasyon Düzeltme Hesabı		221.847
522Yeniden Değ. Fonu H.		781.085	
	698 Enflasyon Düzeltme Hesabı		781.085
698 Enflasyon Düzeltme Hesabı		168.192	
	257 Birikmiş Amortismanlar (Enflasyon Farkı)		168.192
698 Enflasyon Düzeltme Hesabı		524.262	
	500 Sermaye H. (Enflasyon Farkı)		524.262
698 Enflasyon Düzeltme Hesabı		33.825	
	540 Yasal Yedekler H. (Enflasyon Farkı)		33.825

Bu kayıtlara göre enflasyon düzeltme hesabının alacak kalanı (1.061.571 _ 726.279 =) 335.292 TL. olacaktır.

BORÇ	ENFLASYON DÜZELTME HESABI KEBİR		ALACAK
Sermaye E. F.	524.262	Tesis, M. ve Cihazlar E. F.	58.639
Birikmiş Amortismanlar E. F.	168.192	Demirbaşlar E. F.	221.847
Yasal Yedekler E. F.	33.825	Yeniden Değerleme Fonu	781.085
Toplam	<u>726.279</u>	Toplam	<u>1.061.571</u>

Söz konusu 335.292 TL. lık alacak kalanı Geçmiş Yıllar Karları Hesabına devredilerek kapatılacaktır.

BORÇ HESABI	ALACAK HESABI	BORÇ	ALACAK
698 Enflasyon Düzeltme Hesabı		335.292	
	570 Geçmiş Yıl Kar Hesabı		335.292

Son adım bilançonun düzeltilmiş değerleriyle ifade edilmesidir. Yeni değerlerin bilançoda yer alması ile düzeltilmiş bilanço denkliği aşağıdaki gibi oluşacaktır.

X ŞİRKETİNİN 31/12/2023 TARİHLİ DÖNEM SONU ENFLASTON DÜZETLMESİ SONRASI BİLANÇOSUNU			
AKTİF		PASİF	
Hazır Değerler		Mali Borçlar	150.000
Kasa	91.877	Banka Kredileri	150.000
Ticari Alacaklar	450.000	Ticari Borçlar	100.000
Alıcılar	450.000	Satıcılar	100.000
Maddi Duran Var.	970.417	Öz Kaynaklar	1.262.294
Tesis M. ve C.	1.488.844	Sermaye	824.262
Demirbaşlar	936.950	Yasal Yedekler	102.740
Bir. Amort. (-)	1.455.377	Geçmiş Yıl K.	335.292
Toplam	1.512.294	Toplam	1.512.294

Teşekkürler...

- **Serdar KARAKUŞ**
- SMMM | Consultant | Audit | Tax
- 0532 376 31 61
- serdar@vertax.com.tr

